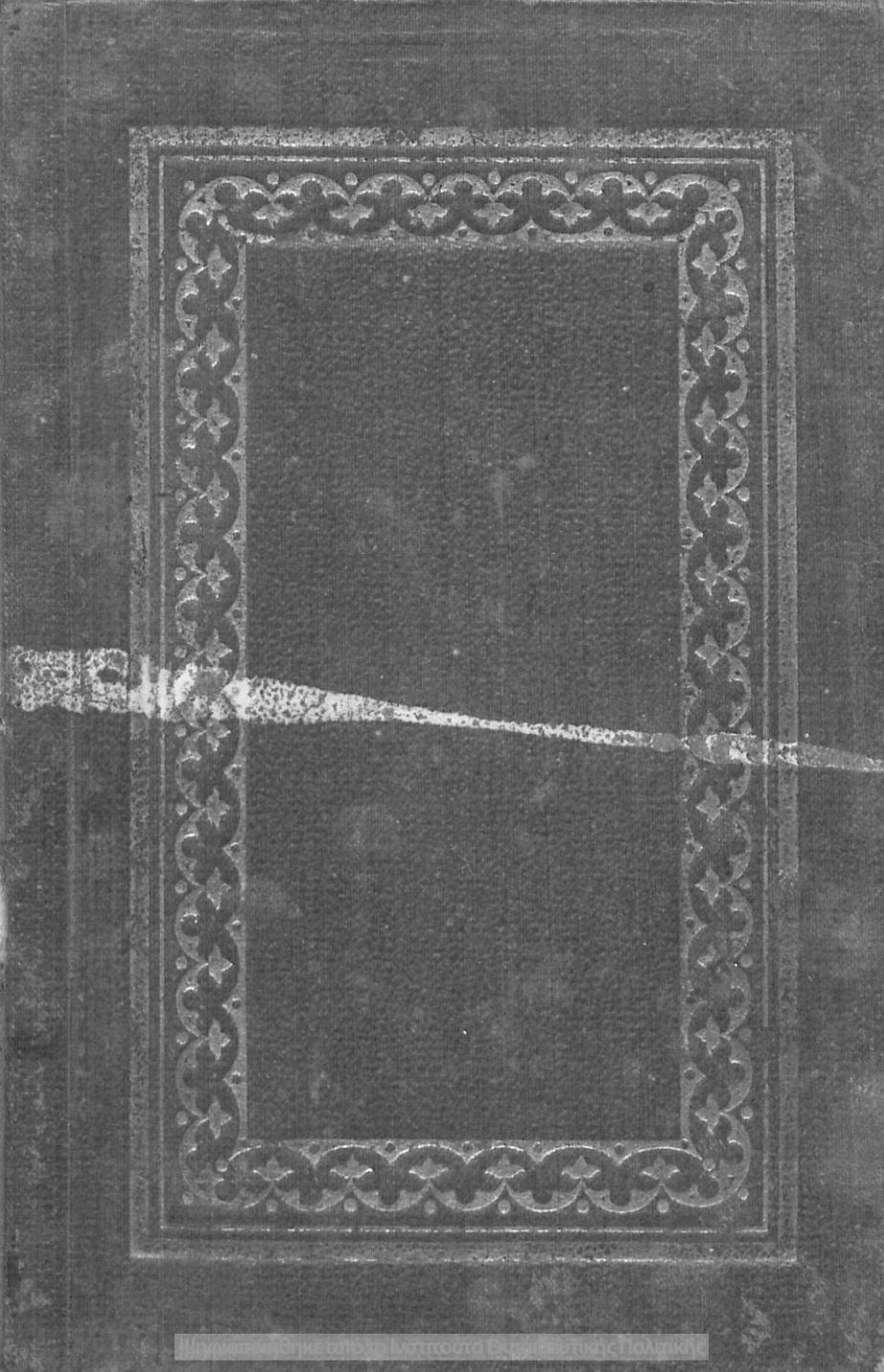
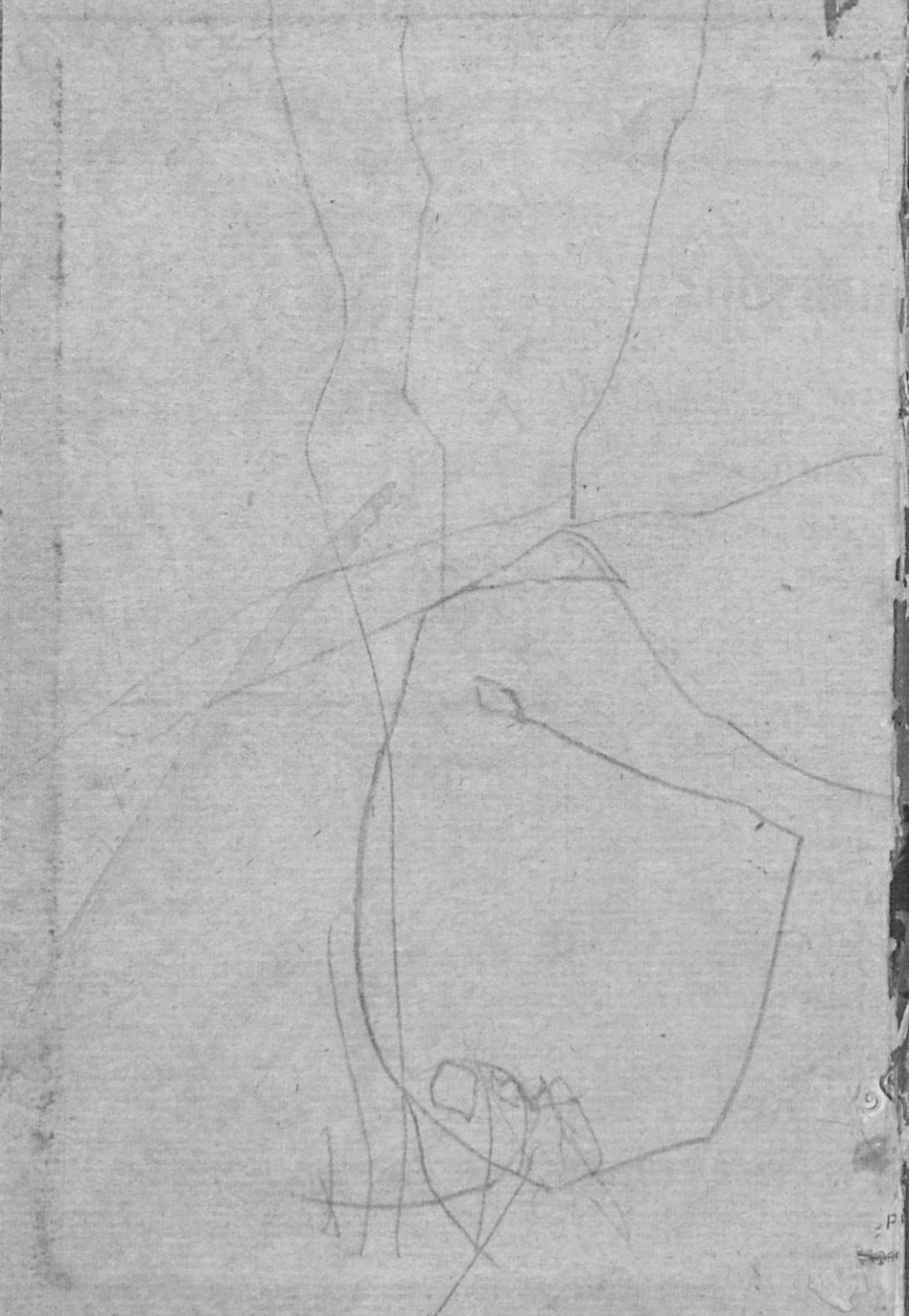

1872. 282

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΛΥΓΩΝ.

ΚΑΤΑ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΤΟΥ

Θ. Η. ΒΑΡΡΩ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ

ὑπὸ Δ. ΠΑΝΤΑΖΗ.

Δαπάναις Γ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΟΥ Βιβλιοπώλου.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΩΤΑΤΗ

Ἐπιδιορθωμένη.

ΑΘΗΝΗΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΠΡΟΟΔΟΥ».

1872.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται
καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς. (Ἑξοδος Κ'. 12.)

Ἐπικατάρατος ὁ ἀτιμάζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ.
(Δευτερονόμιον ΚΖ'. 16.)

Ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, καὶ μὴ ἀπόση θεσμοὺς μη-
τρός σου. (Παροιμιῶν Α'. 8.)

Υἱὸς σοφὸς ἐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων λύπη τῇ μητρί.
(Παροιμί. Γ'. 1.)

Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν (ὁ Ἰησοῦς) καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ
καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. (Λουκ. Β'. 51.)

Ἕκκα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γάρ
ἐστὶ εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. (Κολασσ. Γ'. 20.)

Ἀριθ. 7924.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Πρὸς τοὺς Δημοδιδασκάλους τοῦ Κράτους.

Συνιστῶμεν ὑμῖν ὡς ἀναγνωστικὸν βιβλίον, χρήσιμον ἐν τοῖς
δημοτικοῖς σχολείοις, τὸ ὑπὸ τοῦ Κ. Δ. Πανταζῆ μεταφρασθὲν
καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Καθ' ἡκούοντα τῶν παι-
δων πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν» (οὗ ἑκαστον ἀντίτυπον
τιμᾶται λεπτῶν ἐξήκοντα), καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι, ἀναπτύ-
σσοντες αὐτοῖς τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα παραγγέλματα, θέλετε
καταστήσει αὐτὰ τελεσφόρα ἐν ταῖς ἀπαλαῖς αὐτῶν καρδίαις.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1860.

ΚΛΗΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΑΥΤΩΝ.

Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη.

Ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς πέμπτης του ἐντολής· «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς.»

Οἱ νόμοι τῆς πολιτείας, εἰς τοὺς ὁποίους ὑποχρεοῦνται νὰ ὑπακούωσιν ὅλοι οἱ πολῖται, περιέχουσι καὶ τὸ ἐξῆς ἄρθρον· Τὸ τέκνον εἰς πᾶσαν ἡλικίαν χρεωστέϊ νὰ τιμᾷ καὶ νὰ σέβηται τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, καὶ νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν ἑως οὗ ἐνηλικιωθῇ»

Τὸ αὐτὸ λοιπὸν πρᾶγμα μᾶς διατάττουσι καὶ ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ νόμος τῆς πατρίδος· εἰς τὴν αὐτὴν ὑποχρεώσιν μᾶς ὑποβάλλουσι καὶ ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρίς, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ κανονίζωσι τὴν διαγωγήν μας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ νόμος τῆς πατρίδος μᾶς ἀν' μᾶς ἦσαν ἀγνωστα, δὲν ἤθελον εἶναι ὀλιγώτερον ἱερὸν εἰς ἡμᾶς τὸ καθήκον τοῦ νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας· διότι ὑπάρχει κεχαραγμένον εἰς τὴν καρδίαν, καὶ εἶναι εἰς ἀπὸ τοὺς νόμους τῆς φύσεως.

Ἡ ἀχαριστία τῇ ὅτι εἶναι τὸ μισητότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι τὸ ἱερώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ καθήκοντα.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ποῖον ἄλλον χρεωστοῦμεν περισσοτέραν εὐγνωμοσύνην παρὰ εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μας;

Δὲν ὑπὸχρομεν εἰς τὴν ζωὴν· πρῶτον λοιπὸν εἰς τὸν Θεόν καὶ δεύτερον εἰς τοὺς γονεῖς μας χρεωστοῦμεν τὴν ὑπαρξίν μας· δι' αὐτῶν ἀπολαμβάνομεν ὅσα ἀγαθὰ ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἀν-

θρώπινον γένος· δι' αὐτῶν ὑπάρχουμεν ἄνθρωποι, χριστιανοί, Ἕλληνες· δι' αὐτῶν ἔχομεν τὴν ἀνεκτίμητον εὐτυχίαν νὰ γνωρίζωμεν καὶ νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεόν, καὶ προσέτι τὴν ἐλπίδα ν' ἀπολαύσωμεν τὰς ἀμοιβάς, τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ εὐσεβεία.

Γεννώμεθα ἀδύνατοι καὶ ἐκτεθειμένοι εἰς ὅλα τὰ κακά· οἱ γονεῖς μας δὲν παύουσι νὰ προφυλάττωσιν ἡμᾶς ἀπὸ αὐτὰ μὲ προσοχὴν καὶ μὲ φιλοστοργίαν πάντοτε. Γεννώμεθα ἐστεριμένοι ἀπὸ ὅλα, καὶ οἱ γονεῖς μας οὔτε μίαν στιγμὴν παύουσι τοῦ νὰ δίδωσιν ἀφθόνως ὅσα μᾶς χρειάζονται. Γεννώμεθα ἀμαθεῖς, οἱ δὲ [redacted] μας μορφόνουσι τὴν κρίσιν μας καὶ μᾶς μαθαίνουν νὰ γνωρίζωμεν τὰ πράγματα καὶ νὰ ὁμιλῶμεν. Ὅ,τι δὲν ἔχομεν εἰς τὴν γέννησίν μας καὶ ὅ,τι μᾶς χρειάζεται ὅταν ἡλικιωθῶμεν, τὸ λαμβάνουμεν διὰ τῶν φροντίδων τῶν γονέων μας.

Καὶ πρὸ τῆς γεννήσεώς μας ἀκόμη ὁ πατὴρ μας ἐφρόντιζε δι' ἡμᾶς· εἰργάζετο δὲ νὰ συλλέξῃ ὅτι ἤθελε μᾶς εἶναι ἀναγκαῖον· ἔκαμνε χάριν ἡμῶν ὅσπν οικονομίαν ἠμποροῦσε, καὶ ἐστερεῖτο πολλὰ πράγματα διὰ νὰ μὴ λείψῃ τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς.

Ἡ μήτηρ μας κάμνει ἴσως περισσότερα εἰς ἡμᾶς. Αὐτὴ φέρει τὸ τέκνον ἐντὸς τῆς κοιλικίας τῆς, καὶ αὐτοὶ τὸ γυνῆ, τὸ θηλάζει καὶ τὸ περιθάλπει παντοιοτρόπως. Ἐν τούτοις τὸ βρέφος δὲν γνωρίζει ἀκόμη ἐκείνην ἀπὸ τὴν ὁποίαν λαμβάνει τόσας περιποιήσεις· αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ τὰς ἀνάγκας του, ἐκείνη ὅμως προσπαθεῖ νὰ μαντεύῃ τί εἰς αὐτὸ χρησιμεύει καὶ τί ἀρέσκει· ἀκαταπαύστως αὐτὴ βασανίζεται νύκτα καὶ ἡμέραν χωρὶς νὰ γνωρίξῃ ποίαν ἀνταμοιβὴν θὰ λάβῃ διὰ τοὺς τόσους κόπους καὶ φροντίδας τῆς.

Ὅταν τὸ τέκνον ἀσθενῇ, ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ του καταβάλλουσιν τὰς μεγαλειτέρας φροντίδας, παραμηλοῦσι καὶ αὐτὴν τὴν

υγείαν των διὰ τὸ ἀγρυπνήσωσι πρὸς ἀνάρρωσιν αὐτοῦ. Με ὄμμα προσεκτικὸν παρατηροῦσιν· ἀδιακόπως νὰ μὴ λείψῃ τι ἀπὸ αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς καθημερινὰς πρὸς τὸν ὕψιστον δεήσεις των, πάντοτε ἐπικαλοῦνται τὴν χάριν καὶ τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ τέκνον των.

Ἄμα γείνη ἱκανὸν νὰ μάθῃ τι, προθύμως σπεύδουσι νὰ τὸ διδάξωσιν ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς αὐτὸ ὅταν ἡλικιωθῇ. Τὸ στέλλουσιν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐνδοξεύουσιν ὅ,τι ἔχουσι χωρεῖς νὰ λυπηθῶσι, διὰ νὰ τὸ σπουδάσωσι. Τίποτε δὲν παραμελοῦσι διὰ νὰ τὸ κάμωσιν ἄνθρωπον ἐνάρετον, καὶ νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς αὐτὸ τὰ αἰσθήματα τῆς θρησκείας, τῆς χρηστότητος καὶ τῆς τιμῆς.

Χορηγοῦσιν εἰς αὐτὸ τὰ μέσα νὰ ζῇ ἐντίμως, ἀναλόγως τῆς τάξεως καὶ τῆς περιουσίας των. Ἐνίοτε μάλιστα, θέλοντες νὰ ἐξασφαλίσωσιν εἰς αὐτὸ ὠφέλιμον κοινωνικὴν θέσιν, κάμνουσιν θυσίας ἀνωτέρας τῶν δυνάμεών των.

Ὅταν φθάσῃ εἰς ὥραν γάμου, ἀφαιροῦσι μέρος τῆς περιουσίας των καὶ τὸ παραχωροῦσιν εἰς αὐτὸ, φυλάττοντες τὸ ἐπίλοιπον διὰ νὰ τοῦ τὸ ἀφήσωσι μετὰ θάνατον.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, διαρκῶς οἱ γονεῖς ἔχουσι τὴν φροντίδα πῶς νὰ καταστήσωσιν εὐτυχῇ τὰ τέκνα των, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχουσι φιλοστοργίαν ἀνεξάντλητον, καὶ φαίνεται ὅτι ἀναπνέουσι μόνον χάριν αὐτῶν.

Πῶς λοιπὸν ἡμπορεῖ τὸ τέκνον νὰ μὴ τρέφῃ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του εὐγνωμοσύνην ζωηρωτάτην καὶ ἐγκαρδιωτάτην πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του ;

— — —
Ὁ ἀλγεὺς καὶ ὁ υἱὸς του.

Εἰς τίμιος ἀλγεὺς προχωρημένος εἰς τὴν ἡλικίαν εἶχεν υἱὸν ὀνομαζόμενον Παῦλον.

Ἦμποροῦσε νὰ ζῇ ἐν ἀνέσει ἐργαζόμενος ὀλιγώτερον καὶ μὴ ἐκτιθέμενος τόσον συχνὰ τὴν νύκτα μὲ τὰ σκότος εἰς τὴν ἀνεμοζόην καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ διὰ νὰ φανῇ χρησιμος εἰς τὸν υἱόν του, εὐχαρίστως ὑπέφερεν ὅλους τοὺς κόπους καὶ κατεφρόνει ὅλους τοὺς κινδύνους.

Καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Παύλου ἠγάπα πολὺ τὸν υἱόν της καὶ ἐφρόντιζε μὲ πολλὴν φιλοστοργίαν περὶ αὐτοῦ.

Ὁ Παῦλος ὅτε ἦτο παιδίον εἶχεν ἀσθενήσει δύο φορές πολὺ βαρέως, καὶ ἤθελε βεβαίως ἀποθάνει, ἀν δὲν εἶχε τὰς φροντίδας καὶ τὴν ἀγάπην τῆς μητρός του, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐχρεώσται πολλάκις εἰς αὐτὴν τὴν ὑπαρξίν του.

Ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ διδασκῇ, οἱ ἀξιόλογοι γονεῖς του τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ σχολαῖον. Ὁ Παῦλος προέδρευε ταχέως. Ὁ δὲ διδάσκαλος, καταμαγευμένος ἀπὸ τὰς προόδους καὶ τὴν ἐπιτυχίαν του, ὑπεχρέωσε τοὺς γονεῖς του νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἐκπαίδευσίν του ὅσον τὸ ἐσυγχώρουν εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα των. Οὗτοι συγκατετέθησαν, καὶ διὰ νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ ἐδιδασκίου τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν οἰκονομίαν των.

Συνεχῶς ὁ ἀγαθὸς αὐτὸς πατὴρ καὶ αὐτὴ ἡ φιλόστοργος μήτηρ ἤρκοοντο εἰς τὸ γεῦμά των μὲ ἐν τεμαίχιον ἄρτου μόνου καὶ ἐν ποτήριον ὕδατος, διὰ νὰ μὴ ἐξοδεύσωσιν ἀπὸ τὰ χρήματα, ὅποια εἶχον διὰ νὰ πληρώνωσι τοὺς διδασκάλους τοῦ Παύλου, καὶ νὰ τοῦ ἀγοράζωσι βιβλία ἀναγκαῖα εἰς τὴν σπουδὴν του.

Ὁ Θεὸς κηλόγησε τὰς θυσίας τῶν ἀξιολόγων αὐτῶν γονέων καὶ ἀντήμειψε τὴν καλὴν διαγωγὴν τοῦ υἱοῦ των.

Ὁ Παῦλος ἔγενε ναυτικός, πεπαιδευμένος καὶ γενναῖος. Ἀφ' οὗ διεκρίθη διὰ πολλῶν κατορθωμάτων, εἰσῆλθεν εἰς τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, ἔγενεν ἀξιωματικός, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐφθασεν εἰς βαθμὸν ὑψηλόν.

Τότε ἐνοικίασε διὰ τοὺς γονεῖς τοῦ καλλίστην οἰκίαν μὲ κήπον, καὶ ἐπροθυμοποιεῖτο νὰ χωρηγῇ εἰς αὐτοὺς ὅ,τι ἤμποροῦσε νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ διέλθωσιν εὐδαίμονες τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς των.

Ὅτε ἡ ὑπηρεσία δὲν τὸν ἐκράτει εἰς τὸ πλοῖον, διέμενε πλησίον τῶν, τοὺς ὑπηρετεῖ μόνος, καὶ θιήρχετο μετ' αὐτὴν ὅλας τὰς ἑσπέρας. Ἐδείκνυε πρὸς αὐτοὺς καὶ σέβας καὶ ἀγάπην, ἐφρόντιζε νὰ τοὺς τιμῶσιν ἐπίσης ὅσοι ἤρχοντο πρὸς ἐπίσκεψίν των, καὶ ποτὲ δὲν ἀπελάμβανεν αὐτὸς ἡδονὴν τινά, χωρὶς νὰ τοὺς κάμῃ μετόχους τῆς εὐχαριστήσεώς του.

«ὦ φίλτατε υἱέ! ἀνεφώνουν πολλάκις οἱ ἀξιοσέβαστοι γονεῖς, πόσα σοὶ χρεωστούμεν!»

— Σεῖς δὲν μοῦ χρεωστεῖτε τίποτε, ἀπεκρίνατο εἰς αὐτοὺς ὁ Παῦλος, ἐγὼ ἐξ ἐναντίας χρεωστῶ εἰς ὑμᾶς ὅλα. Σὰς χρεωστῶ ὅ,τι εἶμαι, ὅ,τι ἔχω καὶ ὅ,τι ἡξέυρω· ὅ,τι καὶ ἂν πράξω εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποδώσω χρέος τόσον ἱερόν.

Ἀγάπη πρὸς τοὺς γονεῖς.

Ἐχρῆμεν καθήκον νὰ ἀγαπῶμεν, μετὰ τὸν Θεόν, περισσότερον τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μας παρὰ πάντα ἄλλον· διότι κἀνείς ποτὲ δὲν θέλει μᾶς εὐεργετήσῃ ὅσον ἐκεῖνοι.

Ποτὲ δὲ καθ' ὅλην μας τὴν ζωὴν δὲν θέλει μᾶς ἀγαπήτῃ ἄλλος τις, ὅσον μᾶς ἠγάπησαν οἱ γονεῖς μας.

Οἱ φίλοι τοὺς ὁποίους θέλομεν ἐκλέξει, ὅσον θερμῶς καὶ εὐχρινῶς καὶ ἂν μᾶς ἀγαπῶσιν, εἶναι ἐνδεχόμενον ἡμέραν τινά νὰ μᾶς ἐγκαταλείψωσι καὶ νὰ μᾶς προδώσωσιν ἢ ἀπουσία, ἢ νέου οἰκογενειακοὶ δεσμοὶ ἡμποροῦσι νὰ τοὺς κάμωσι νὰ μᾶς λησμονήσωσιν· ἀλλ' ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ποτὲ δὲν προδίδουσι, ποτὲ δὲν ἐγκαταλείπουσι, ποτὲ δὲν λησμονοῦσι τὸ τέκνον των.

Ἐάν ἀπολεσθῇ ἐκείνο τὸ ὁποῖον ἀγαπῶμεν, ἡμπορεῖ κάποτε νὰ τὸ ἀνακτήσωμεν· ἀλλὰ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν ἀπώλειαν ἐνὸς ἀγαθοῦ πατρὸς καὶ μιᾶς ἀγαθῆς μητρός.

Ὅποτεν πρὸς δυστυχίαν μας, τοὺς ἀφαρπάσῃ ὁ θάνατος δὲν ἡμποροῦμεν νὰ τοὺς ἀντικαταστήσωμεν. Κάνένα δὲν θέλομεν εὖρει ποτέ, ὁ ὁποῖος νὰ ἦναι εἰς ἡμᾶς ὅ,τι ἦσαν οἱ γονεῖς μας.

Ἄς ἀγαπῶμεν λοιπὸν φιλοστόργως αὐτούς· ὅσον περισσότερον τοὺς ἀγαπῶμεν, τόσον περισσότερον θέλομεν ἔχει τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ γείνωμεν φρόνιμοι καὶ ἀξιοὶ σεβασμοῦ, ἡ ἀγάπη αὐτῶν τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸς μᾶς ἐπέβαλε διὰ τῆς ἐντολῆς του, συνδέεται εὐκόλως μὲ τὴν ἀρετὴν. ἐπειδὴ ὅσον ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς μας, τόσον περισσότερον θέλομεν προσπαθεῖ νὰ τοὺς εὐαρεστῶμεν, καὶ τότε μόνον τοὺς εὐαρεστοῦμεν, ὅταν διάγωμεν καλῶς.

Ἄς ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς μας ὅποιοι εἶναι, καὶ ὁποῖους μᾶς τοὺς ἔδωκεν ὁ Θεός· ἄς ἀγαπῶμεν οὐ μόνον τὰ άτομά των, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν καὶ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται.

Ἐάν οἱ γονεῖς μας εἶναι πτωχοὶ, ἀφανεῖς, δυστυχεῖς, ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῶμεν νὰ ἐγεννηθῶμεθα εἰς οἰκογένειαν πλουσιωτέραν, εὐγενεστέραν καὶ εὐτυχεστέραν· τοῦτο θὰ ἦτον αἰσθητὰ ἐγκληματικὸν καὶ ἀσεβές· τοῦτο θὰ ἦτο βλασφημία κατὰ τῆς θείας Προνοίας. Τουναντίον μάλιστα χρεωστούμεν νὰ τοὺς ἀγαπῶμεν, εἰ δυνατόν περισσότερον, διότι ὑπέμειναν χάριν ἡμῶν περισσοτέρας στερήσεις καὶ περισσοτέρας κακοπαθείας· καὶ ἀκόμη διότι ἡ φιλοστοργία καὶ τὸ εὐάγωγόν μας εἶναι ἴσως ἡ μόνη παρηγορία τῶν θείων των.

Ἄς μὴ ζηλεύωμεν λοιπὸν τὰ παιδιὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουσι γονεῖς

πλουσιωτέρους και ευτυχεστέρους από τους ιδικούς μας, αλλ' ὥς προσπαθῶμεν νὰ εὐχαριστῶμεν τοὺς γονεῖς μας περισσότερον ἀπὸ τὰ τέκνα τῶν πλουσίων.

Μυρτίλος.

Θερμὴν τινα ἐσπέραν ὁ νέος Μυρτίλος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν του καὶ περιεπάτει πλησίον εἰς τὰς ὄχθας λίμνης τινὸς, εἰς τὰ ὕδατα τῆς ὁποίας ἀντανακλῶνται αἱ ἀκτῖνες τῆς ἀργυροχρόου σελήνης. Ἡ ἡρεμία τῆς πεδιάδος, φωτιζομένης ἀπὸ τὸ γλυκὺ σελιναῖον φῶς, τῆς ἐσπέρας ἐκείνης ἡ ὠραιότης, τῆς ἀηδόνος τὸ συμπαθητικὸν κελάδημα ἐγέννησαν εἰς τὴν ψαλὸν του δι' ὀλίγην ὥραν εὐάρεστοσυγκίνησιν.

Ἐπειτα ἐπανῆλθεν ὑπὸ τὴν σκιάδα, τὴν ὁποίαν ἐκάλυπτον οἱ παρισινοὶ καὶ χλοεροὶ κλάδοι κλήματος ἔμπροσθεν τῆς εἰσόδου τῆς κατοικίας του. Ἐκεῖ εὔρε τὸν γηραιὸν πατέρα του, ὅστις ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς χλόης ἐκοιμᾶτο ἡσύχως.

Ὁ νεανίας συγκινηθεὶς, ἐστάθη νὰ παρατηρήσῃ τὸν πατέρα του. Βλέπων αὐτὸν, ἡσθάνετο γλυκὺ αἶσθημα· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔμειναν προσηλωμένοι ἐπ' αὐτοῦ, καὶ κάποτε τοὺς ὕψωνε μόνον διὰ νὰ παρατηρῇ τὸν οὐρανόν, ὅστις ἐφαίνετο διὰ μέσου τῶν φύλλων τοῦ κλήματος· ἐδάκρυσεν ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἀγάπης καὶ ἔπειτα εἶπεν·

« Ὁ πάτερ μου, σὲ τὸν ὁποῖον μετὰ τὸν Θεὸν τιμῶ περισσότερο ἀπὸ πάντα ἄλλον, πόσον ἡσύχως ἀναπαύεσαι! πόσον τοῦ δικαίου ὁ ὕπνος εἶναι ἡσυχος! Ἀναμνησθῶν πρέπει νὰ ἐξῆλθες τὴν ἐσπέραν ταύτην τῆς οἰκίας μας διὰ νὰ προσευχηθῇς εἰς τὸν ὕψιστον, καὶ ἐκεῖ ἐκλειθῇσαν ἡσύχως οἱ ὀφθαλμοί μου!

» Βέβαια παρεκάλεσας τὸν Θεὸν καὶ δι' ἐμέ! πόσον εἶραι εὐτυχής! Αἱ δεήσεις σου εἰσακούονται εἰς τὸν ὕψιστον. Ἐάν α-

φθόνως θερίζωμεν ὅ,τι ἐσπείραμεν εἰς τὸν ἀγρόν μας, εἰάν τὰ λιβάδια μας τρέφωσι πολυάριθμον ποίμνιον, εἶναι σημεῖον ὅτι μάς εὐλογεῖ ὁ Θεὸς ἕνεκα τῆς ἀρετῆς σου.

«Ὅτε ἔρχεται εἰς κατάνυξιν, σὺ ἀπὸ τὰς περιποήσεις μου εἰς τὴν γηραιάν σου ἡλικίαν, καὶ ὑφώνων τοὺς ὀφθαλμούς σου πρὸς τὸν οὐρανόν, ἐπικαλεῖσαι τὰς εὐλογίας τοῦ ὑψίστου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου· ὦ! πόσον πάλλει τότε ἡ καρδιά μου ἀπὸ εὐδαιμονίαν!

«Ὡς μειδιᾷς κοιμώμενος! Ἄ! βέβαια πρέπει νὰ ονειρεύησαι τὴν ὥραν ταύτην καμμίαν ἀπὸ τὰς καλὰς ἐκεῖνας πράξεις τὰς ὁποίας κύνεις τόσον συχνά... Ἀλλ' εἰς τὴν ἡλικίαν σου, ἐνδεχόμενον νὰ βλάβῃ τὸ νὰ κοιμᾷσαι ἐκτεθημένος εἰς τὴν δρόσον καὶ τὸν ψυχρὸν αἶρα τῆς νυκτός.»

Καθὼς εἶπε ταῦτα, ἀσπάζεται τὸν πατέρα του εἰς τὸ μέτωπον διὰ νὰ ἐξυπνίσῃ ἡσύχως, καὶ τὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὸν κλίνην καλλιτέραν.

Υἱὸς ὁ φόβος.— Ὑποταγή.— Ὑπακοή.

Ἐπειδὴ ἀγαπῶμεν τοὺς γονεῖς μας, χρεωστῶμεν νὰ προσέχωμεν μήπως τοὺς δυσαρεστήσωμεν, δηλαδὴ χρεωστῶμεν νὰ τοὺς φοβώμεθα.

Τὸ φοβεῖσθαι τοὺς γονεῖς, σημαίνει ν' ἀποφεύγωμεν προσεκτικῶς ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ διεγείρῃ τὴν δυσαρέσκειάν των, καὶ κανονίζωμεν τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους μας οὕτως, ὥστ' νὰ λαμβάνωμεν πάντοτε τὴν ἐπιδοκιμασίαν των.

Ὅθεν ὁ φόβος τοῦ υἱοῦ δὲν ἐμοιάζει τὸν φόβον τοῦ δούλου. Ἐπειδὴ ὁ μὲν δούλος φοβεῖται τὴν ποινὴν τὴν ὁποίαν ἡμπορεῖ νὰ τῷ ἐπιβάλλῃ ὁ κύριός του· πρὸ δὲ τέκνον φοβεῖται τὴν δυσαρέσκειαν, τὴν ὁποίαν ἡμπορεῖ νὰ αἰσθανθῇ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ του.

Οὕτω πρέπει νὰ φοβώμεθα τοὺς γονεῖς μας. Ὁ φόβος οὗτος οὐ μόνον συμβεβάζεται πληρέστατα μετὰ τὴν ἀγάπην καὶ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ μάλιστα εἶναι ἀχώριστος ἀπὸ αὐτὰς, διότι ὅστις ἀγαπᾷ ἀπὸ καρδίας τοὺς γονεῖς του, τρέμει ἀναλογιζόμενος μόνον τὴν ἰδέαν νὰ τοὺς δυσαρεστήσῃ.

Ἐὰν οἱ γονεῖς μας δεικνύονται καθ' ὑπερβολὴν ἐπικρίσεις πρὸς ἡμᾶς, ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ καταχρώμεθα τὴν ἐπικρίσιν των· καὶ ἂν ἔχωσι τὴν διάθεσιν νὰ συγχωρῶσι τὰ σφάλματά μας, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο καὶ νὰ παύωμεν φοβούμενοι αὐτούς· διότι ἡ ὑπερμετρος αὕτη ἐπικρίσις, προερχομένη ἀπὸ τὴν μεγάλην πρὸς ἡμᾶς ἀγαθότητα, πρέπει νὰ μᾶς παρακινήσῃ ἀκόμη περισσώτερον ν' ἀποφεύγωμεν ὅ,τι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ τοὺς δυσαρεοῖ.

Πρέπει λοιπὸν πάντοτε νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς αὐτούς.

Τὸ νὰ ὑποτασσώμεθα δὲ εἰς τοὺς γονεῖς μας, θὰ εἴπῃ νὰ καὶ μνησθῇ τὰς θελήσεις των ἀγογγύστως, καὶ μετὰ προθυμίας μάλιστα καὶ εὐχαρηστίας.

Τὸ παιδίον ἔχει καθήκον νὰ δέχεται εὐπειθῶς ὅ,τι εἰς αὐτὸ λέγουσιν ἢ ἐπιβάλλουσιν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ του, συμβουλίας, προτροπὰς, παραινέσεις, ἐπιπλήξεις, ποινὰς· διότι ἡ πρὸς τὸ τέκνον αὐστηρότης τῶν γονέων εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἀπάτης των. Εἶναι ὑπόχρεοι νὰ τὸ καθοδηγήσωσιν εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν, καὶ τοῦτο εἶναι καθήκον καὶ δικαίωμα των. Τὸ καθήκον αὐτὸ τὸ ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς ἡ φύσις, ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρις. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ ὑποτάσσῃται τὸ παιδίον ἀνεξαίρετως εἰς τὴν θέλησιν των.

Πρέπει ν' ἀκούῃ τὰς ἐπιπλήξεις μετὰ καρδίαν εὐπειθῆ, καὶ νὰ μὴ ἀπακρίνηται ποτε μετ' ὀργῆς· δὲν λέγω μετ' ὑπερηφανίας καὶ αὐθάδειαν, διότι εἶναι φανερόν ὅτι τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον ἤθελε δειξέται ὑπερηφανίαν καὶ αὐθάδειαν πρὸς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα του,

θέλει εἶναι ὃν ἄξιον τῆς μεγαλειτέρας καταφρονήσεως καὶ τῶν αὐστηροτέρων ποινῶν.

Εἰς τὰς ἐπιπλήξεις λοιπὸν πρέπει ν' ἀποκρίνῃται μὲ τὴν εἰλικρινῇ ὑπόσχεσιν ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν θέλει πράξει ἐκεῖνο διὰ τὸ ὁποῖον τὸ ἐπιπλήξαν, καὶ πρέπει νὰ κάμῃ περὶ τούτου σταθεράν ἀπόφασιν, τὴν ὁποίαν καὶ νὰ μάθῃ νὰ τηρήσῃ. Δὲν ἀρκεῖ περὶ τοῦ κακοῦ νὰ λέγῃ μόνον· « Δὲν θέλω τὸ πράξει πλέον, » ἀλλὰ τῷ ὄντι νὰ μὴ πράξῃ εἰς τὸ ἐξῆς.

Οἱ γονεῖς ἀναγκάζονται ἐνίοτε νὰ τιμωρῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν. Τοῦτο τὸ κάμνουν διὰ τὸ καλὸν των καὶ ἐνεκα τῆς πρὸς αὐτὰ φιλοστοργίας των.

Θέλοντες νὰ διορθώσωσι τὰ σφάλματά των, δὲν μετεχειρίζονται ὅσα μέσα ἔχουσιν εἰς τὴν ἐξουσίαν των, ἥθελον ἀποδείξαι ὅτι δὲν ἀγαπῶσιν αὐτὰ ὅσον ἐχρεώσονται νὰ τὰ ἀγαπῶσι.

Τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον τιμωροῦσιν οἱ γονεῖς του ποτὲ δὲν πρέπει νὰ δοκιμάζῃ πῶς νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ποινὴν· οὐδὲ διὰ τοῦτο νὰ παροργίζεται κατ' αὐτῶν, ἢ νὰ συλαμβάνῃ δισταγμοὺς περὶ τῆς φιλοστοργίας των· ἀλλὰ χρεωστεῖ νὰ θεωρῇ τὴν ποινὴν του ὡς νέαν ἄλλην ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης των, καὶ νὰ τὴν ὑποφέρῃ μὲ ὑπομονὴν καὶ νὰ κάμῃ σταθεράν ἀπόφασιν ὅτι ποτὲ πλέον δὲν θέλει σφάλλει διὰ νὰ τιμωρηθῇ.

Ἡ τιμωρία πρέπει νὰ λυπῇ τὸ παιδίον ὄχι ἐνεκα τῆς στερήσεως τοῦ πόνου τὰ ὁποῖα προξενεῖ εἰς αὐτό, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ λυπῇ, διότι δυσηρέστησε καὶ ἐλύπησε τοὺς γονεῖς του, ἀναγκάζον αὐτοὺς νὰ τὸ τιμωρήσωσι.

Πρέπει νὰ προσπαθῇ, ὅσον δύναται, πῶς νὰ μὴ προξενήσῃ εἰς αὐτοὺς αὐτὴν τὴν λύπην, καὶ ὅποταν δυστυχῶς δὲν τὸ ἐπιτύχῃ, καὶ βιασθῶσιν οὗτοι διὰ τὸ καλὸν του νὰ τὸ τιμωρήσωσι, πρέπει νὰ εὐγνωμονῇ καὶ νὰ δέχεται ὡς εὐεργεσίαν τὴν ποινὴν.

Τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον φοβεῖται τοὺς γονεῖς του καὶ ὑποτάσσεται εἰς αὐτοὺς, εἶναι πάντοτε εὐπειθές, δηλαδή πράττει ὅ,τι τὸ διατάττουσι καὶ ἀποφεύγει, ὅ,τι τοῦ ἀπαγορεύουσι.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ὑπακούῃ μόνον ἀκριδῶς, ἀλλὰ καὶ προθύμως, ἤγουν, δὲν πρέπει μόνον νὰ ὑποτάσσῃται ἀκουσίως εἰς τὰς παρὰγγελίας τῶν γονέων του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς θεωρῇ ὡς καλὰς, δικαίας καὶ φρονίμους, καὶ εὐχαρίστως νὰ τὰς ἀκολουθῇ· διότι οἱ γονεῖς μας διατάσσοντες ἢ ἀπαγορεύοντες ἔχουσιν ὁδηγὸν αἰσιοῦτε τὴν φιλοστοργίαν των χάριν ἡμῶν καὶ τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφέροντός μας.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ νὰ ὑπακούωμεν εἰς τοὺς γονεῖς μας πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἡμᾶς μία εὐχαρίστησις, ἔχομεν χάρος νὰ φέρωμεν αὐτὴν, πράττοντες προθύμως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς παρὰγγέλλουσι.

Τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖ ἀργὰ τὰς ὁποίας τῇ δίδουσι διαταγὰς, ἡ ζητεῖ νὰ τὰς ἀκούσῃ δύο ἢ τρεῖς φορές καὶ φαίνεται δυσηρεσθημένον ἀπὸ αὐτάς, εἶναι παιδίον δύστροπον, καὶ ἴσως ἡμπορεῖ νὰ νομίσῃ τις ὅτι δὲν ἔχει καὶ καλὴν καρδίαν.

Ἡ ὑπακοή πρέπει νὰ ἦναι τελεία, ὅπερ ἐστὶ, τὸ τέκνον πρέπει νὰ ὑπακούῃ εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τὰ μικρά, καθὼς καὶ εἰς τὰ μεγάλα πράγματα· διότι ἀκριδῶς δὲν ὑπάρχει μικρά καὶ ἐλαφρά παρακοή.

Ἡ παρακοή εἶναι τόσον μέγα κακὸν αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὅσῳ καὶ ὅταν γίνηται μετὰ σκέψιν, καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παρακούει εἶναι πάντοτε ὑπεύθυνος, ὅσον ἀσήμαντος καὶ ἀν ἦναι ἡ διαταγὴ τὴν ὁποίαν παρήκουσε, καὶ τότε μόνον εἶναι ἀξιοσυνχώρητος, ὅταν προσέρχεται ἀπὸ λήθην ἢ ἀπροσεξίαν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ λήθη καὶ ἡ ἀπροσεξία εἶναι σφάλματα βαρέα, καὶ ἔχομεν καθήκον νὰ τ' ἀποφεύγωμεν.

Καθότι ἡ παρακοή ἡμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸ τέκνον τὰ ὀλεθριώ-

τερα αποτελέσματα. Αυτό δὲν εἶναι ἱκανόν νά κρίνῃ τὰ πράγματα, δὲν ἡξεύροι ποῖον εἶναι τὸ καλόν καὶ ποῖον εἶναι τὸ κακόν, ποῖον τὸ ὠφέλιμον καὶ ποῖον τὸ βλαβερόν, οὔτε ἡμπορεῖ νά προῖδῃ τὰς συνεπειὰς τῶν πράξεων του. Ἐξ ἐναντίας, οἱ γονεῖς του εἶναι φρόνιμοι καὶ ἐμπειροί, γνωρίζουσι τί εἶναι ὠφέλιμον καὶ τί ἐπιζήμιον εἰς αὐτὸ καὶ εἰς τὸ παρὸν καὶ εἰς τὸ μέλλον, καὶ προνοοῦσιν ὅλας τὰς συνεπειὰς καλὰς ἢ κακὰς, τὰς ὁποίας θέλουσι ἔχει αἱ πράξεις του ἐκεῖναι. Ὅθεν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νά τὸ χειραγωγῶσι πάντοτε, καὶ αὐτὸ ἔχει καθήκον νά ὑποτάσσῃται εἰς τὰς διαταγὰς τῶν ἀνεξαίρετως καὶ ἀνεξετάστως. Ἐκεῖνοι δὲν χρεωστοῦσι νά τῇ δίδωσι ἐξηγήσεις, καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν ἀκόμη νά τὰς ἀκούῃ.

Ὅσάκις οἱ γονεῖς διατάσσουσιν ἢ ἀπαγορεύουσι πράγματι εἰς τὸ τέκνον των, τὸ κάμνουσι διὰ τὸ καλόν του. Πρέπει νά ᾔναι πάντοτε πεπεισμένον, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀπαγορεύουσιν εἰς αὐτὸ εἶναι αἰετοτε κακόν, καὶ πρέπει ν' ἀπέχῃ ἀπὸ αὐτοῦ μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐννοῇ τὰν αἰτίαν.

Ὑπάρχουσι παιδία τὰ ὁποῖα χωρὶς νά παρακούουσι φανερά τὰς διδομένας ὑπὸ τῶν γονέων των προσταγὰς, ἐπινοοῦσι μέσα διάφορα διὰ νά ἀπαλλαχθῶσι ἀπὸ αὐτάς, καὶ τοῦτο ἐννοοῦμεν ὅταν λέγωμεν, ὅτι τις ὑπεκφεύγει τὴν προσταγὴν ἢ τὴν ἀπαγόρευσιν. Ἄς προσυλλαττώμεθα ἀπὸ τὰς κακὰς αὐτὰς ἐφευρέσεις, αἱ ὁποῖαι ἡμποροῦν νά συνειθίσωσι τὸ παιδίον εἰς τὴν ἀπειθήσιν καὶ εἰς τὴν ὑπόκρισιν, ἐλαττώματα μισητά.

Ἄς ὑπακούωμεν πάντοτε εὐκρινῶς, ἀκριβῶς καὶ φαιδρῶς. Ταιουτοτρόπως ἡ συνειδήσίς μας θέλει εἶναι πάντοτε ἡσυχὴς, καὶ θέλομεν ἀποφεύγει τ' ἀναρίθμητα δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα σύρει κατ' ὅπιν τῆς ἢ παρακοῆς.

Παιδίον παρήκρον.

Ὁ Γεώργιος ἦτον υἱὸς χήρας τινός, τῆς ὁποίας ἡ οἰκία ἔκειτο πλησίον μύλου· τὰ παράθυρα αὐτῆς ἔδλεπον εἰς τὸν ὀλίγον μαρᾶν παραρρέοντα ποταμὸν.

Ἐκεῖ εἶχον μέρος τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, διὰ τὴν μεταχειρίζονται οἱ κάτοικοι εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν. ἄλλοι λοιπὸν ἐπότιζον τὰς γαίας τῶν, καὶ ἄλλοι τὸ ἐχώριζον εἰς μικροὺς ῥύακας, οἵτινες φθάνοντες εἰς ὕψος κατέπιπτον ὡς καταρράκται. Εἰς λοιπὸν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ καταρράκτος ἐκίνει τὸν μέγαν τροχὸν τοῦ μύλου.

Ὁ τροχὸς οὗτος ἔχει πλάτος τριῶν μέτρων καὶ διάμετρον ἑπτὰ, καὶ φέρει εἰς τὴν περιφέρειαν πτερὰ ἐκ σανίδων ἐπὶ τῶν ὁποίων καταπίπτει τὸ ὕδωρ περιστρέφει τρισμεγίστην δολιχόν, ἡ ὁποία διαπερῶσα τὸν τοῖχον καὶ εἰσερχομένη εἰς τὸν μύλον περιστρέφει μεγάλην καὶ βαρυτάτην πέτραν, ἡ πέτρα δὲ αὕτη ζυγίζει πεντακοσίας ἕως ἑξακοσίας ὀκάδας· ὑποκάτω αὐτῆς ὑπάρχει ἄλλη πέτρα, καὶ μεταξύ τῶν δύο αἰθέεται τὸ σιτάρι.

Ἐκαστος ἐννοεῖ, ὅτι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἶναι ὀρμητικώτατον, καὶ ὅτι ἔχει περισσotέραν δύναμιν ὅσον πλησιάζει εἰς τὸν τροχόν.

Τῷ ὄντι τὸ ὕδωρ καταπίπτει ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ τεχνικοῦ καταρράκτου ὡς μεγάλη στήλη καὶ μὲ πάταγον φερόμενον, καὶ σκορπίζει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν κύματα ἀφροσύνῃ. Πλησίον εἰς τὸν χάνδακα αὐτόν, ὅστις ἔφερε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὸν καταρράκτην, ἦτον ἐκτισμένη ἡ οἰκία τῆς μητρὸς τοῦ Γεωργίου.

Ὁ Γεώργιος ἠγάπα τρυφερῶς τὴν μητέρα του καὶ εὐρισκόμενος πλησίον τῆς ποτὲ δὲν τὴν δυσηρέσται, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὴν ἐφοδεῖτο ὅσον ἔκρεπεν, ὅταν δὲν τὴν ἔβλεπε, δὲν ἐφρόντιζε ποσῶς διὰ τὰς ἐπιπλήξεις τῆς.

Ὅθεν εἰς τὸ σχολεῖον δὲν ἐμάνθανε τίποτε· εἶχε γεῖναι ἐνδεκαε-
τῆς τὴν ἡλικίαν καὶ μόλις εἴξευρε νὰ χαράξῃ τὸ ἀλφάβητον εἰς
τὴν ἄμμον.

Ὅτε δ' ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ σχολεῖον, ἔτρεχε νὰ παίξῃ μαζὴ μετὰ
ἄτακτα καὶ ἀνόητα παιδιά, ἐνῷ ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀπαγορεύσει
εἰς αὐτὸν νὰ τὰ συναναστρέφεται.

Διὰ νὰ κατορθώσῃ δὲ τοῦτο ἡ καλὴ μήτηρ, ἀπεφάσισε νὰ συ-
νοδεύῃ, ἀν καὶ πολὺ κοπιαστικόν, καθ' ἐκάστην τὸν Γεώργιον
ἕως εἰς τὴν θύραν τοῦ σχολείου, καὶ νὰ ἐπανέρχεται νὰ τὸν
παραλαμβάνῃ καθ' ἣν ὥραν εἴξευρεν ὅτι ἐμελλε νὰ σχολάσῃ.

Τὴν ἑορτὰς ἤθελε νὰ τὸ κρατῇ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀλλ' ὁ Γεώργιος
ἐκτελέσας, κατεθλίβετο, καὶ ὑπέσχετο ὅτι ἂν τὸν ἐσυγχώρῃ νὰ ἐξέλθῃ,
ἤθελε φερθῇ φρόνιμα. Ἐσυγχώρησε λοιπὸν εἰς αὐτὸν νὰ πηγαίνῃ
νὰ διασκεδάσῃ τὰς ἑορτὰς μόνον ἀφ' οὗ ἐξήλθισε καὶ ἔλαβε τὴν
ὑπόσχεσίν του ὅτι δὲν ἤθελε πλησιάζει εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ πρὸ
πάντων εἰς τὴν μακρὰν λέμβον, ἡ ὁποία ἦτο προσδεδεμένη εἰς τὴν
ῥαβδὸν του.

Ὁ Γεώργιος τὸ ὑπέσχεθῃ, καὶ ὑπήκουσε, καὶ ἐκείνῃ τὴν ἑορτὴν
καὶ τὴν ἀκόλουθον ἔπαιξε μόνον μετὰ χρηστοτήθῃ καὶ εὐάγωγῃ
παίδια καὶ δὲν ἐπλησίασεν εἰς τὸν ποταμὸν.

Ἀλλ' ἑορτὴν τινα τῆς τρίτης ἐβδομάδος (καθ' ἣν ἡμέραν εἶχεν
ἐξέλθῃ ἡ μήτηρ δι' ἀναπόφευκτον ἀνάγκην), ἐσυλλογίσθη ὅτι ἡ-
μῶν νὰ ὑπάγῃ νὰ παίξῃ εἰς τὴν ῥαβδὸν τοῦ ποταμοῦ, χωρὶς νὰ
τὸ μάθῃ ἐκείνη.

Ἐν τούτοις ἀφ' οὗ ἡ μήτηρ ἐτελείωσε τὴν ὑπηρεσίαν της καὶ
ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν της, πλησιάσασα ἔστρεψε πάραυτα
τὰ βλέμματά της εἰς τὸν ποταμὸν, διότι γνωρίζουσα τὴν κλί-
σιν ταῦ υἱοῦ της εἰς τὴν παρακοὴν ἀνησύχει πάντοτε ἐνδο-
μύχως.

Τότε βλέπει ἐντὸς πλοιαρίου ἐν παιδίον μόνον ἀγωνιζόμενον νὰ διέλθῃ τὸν ποταμόν.

«Ποιοὶ εἶναι οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, εἶπεν, οἱ ὅποιοι συγχωροῦσιν εἰς ἐν τοιοῦτον παιδίον νὰ παραδίδηται εἰς τόσον ἐπικίνδυνον ἀσπασμόν ;»

Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγη ὅτε ἐνόμισεν ὅτι ἐγνώρισε τὸν υἱόν τῆς Γεώργιον, τὸν Γεώργιον εἰς τὸν ὅποιον εἶχε παραγγείλει μὲ τόσον αὐστηρότητα νὰ μὴ πλησιάσῃ ποτὲ τὸ ὕδωρ, τὸν Γεώργιον, ὁ ὅποιος δὲν εἶχε πιάσει κωπίον !

Αὐτὸς ὁ δυστυχὴς ἦτον, αὐτός ! Εἶχε λύσει τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἐκρατεῖτο τὸ μονόζυλον δεδεμένον εἰς τὴν ὄχθην, ἔπειτα ἀνελθὼν τὸν κίνδυνον, καὶ φανταζόμενος ὅτι ἐδύνατο εὐκόλως νὰ ὀδηγηθῇ αὐτὸ, ἐγκαταλείφθη εἰς τὸν ῥοῦν τοῦ ποταμοῦ· μεγαλοφώνως ἔφαλλε χωρὶς νὰ βλέπῃ τὴν ἀβυσσον, ἥτις, ἔμμελε νὰ τὸν καταπίῃ, καὶ χωρὶς κἀν ν' ἀκούῃ τὸν κρότον τοῦ τροχοῦ καὶ τὸν θόρυβον τῶν θραυομένων κυμάτων.

Ταῦτα ἰδοῦσα ἡ μήτηρ ὀρμᾷ βιαίως καὶ ἐκπέμπει κραυγὴν. Τόσον δὲ ὀξεῖα ἦτο καὶ τόσον φοδερὰ ἡ κραυγὴ, ὥστε οἱ ἐργάται τοῦ μύλου μ' ὅλον τὸν κρότον τῶν πτερῶν ἤκουσαν καὶ θρομαῖοι ἐξῆλθον διὰ νὰ ἴδωσι τί συνέβαινεν. Ἀλλὰ τί ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κάμωσι τὸ παρήκοον παιδίον ; Τὸ πλοιαρίον εἰσελθὼν εἰς τὸν χάνδακα ἐσύρετο βιαίως πρὸς τὸν τροχόν.

Ὁ Γεώργιος ἐν τούτοις ἔφαλλε κατ' ὅσον τὸ πλοιαρίον ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ὀλέθριον τέρμα, ἀλλ' αἶμα ἤκουσε τὰς κραυγὰς τῆς μητρός του, ὅτε στρέψας εἶδεν ὅλους τοὺς ἐργάτας καταπεπληγμένους, καὶ μετὰ κόπου πολλοῦ κρατοῦντας τὴν αἰτυχὴ μητέρα του ἀπὸ τοῦ νὰ ριφθῇ πρὸς αὐτόν, ἐνόησε τότε εἰς ποῖον κίνδυνον εἶχεν ἐκτεθῇ, ἐντρομος εἶδε τὸν φοδερὸν τροχόν, ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας, ἔπεμψε τὸν τελευταῖόν του ἀσπασμὸν εἰς τὴν μητι-

ρα του, ἤνωσε τὰς χεῖρας, ἐγονυπέτησε καὶ ἐδεήθη εἰς τὸν ὑψιστον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του.

ὣτως ἀπολέσθη ὁ Γεώργιος γενόμενος θῦμα τῆς ἀπειθείας αὐτοῦ.

Εὐπειθεία.-Εργασία.-Διαγωγή εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς μας χρεωστουμένη ὑπακοή μᾶς ἐπιβάλλει τὸ καθήκον νὰ ἐργαζώμεθα καὶ νὰ σπουδάζωμεν μὲ ζῆλον.

Οἱ γονεῖς μᾶς πέμπουσιν εἰς τὸ σχολεῖον ἅμα ἔλθωμεν εἰς τὴν αἰχὴν νὰ μάθωμέν τι, καὶ τοῦτο διὰ τὸ καλὸν μας· διότι σήμερον κάνεις νέος δὲν προκόπτει χωρὶς παιδίαν· διὰ μόνης αὐτῆς ἤμποροῦμεν νὰ γίνωμεν ἱκανοὶ νὰ ἐκπληρώνωμεν τὰ χρέη μας, καὶ νὰ διεξάγωμεν καλῶς τὰς ὑποθέσεις μας· αὕτη μᾶς προμηθεύει πρόχειρον καὶ ἀσφαλές μέσον ν' ἀποφεύγωμεν τὴν πλῆξιν καὶ τὴν στενοχωρίαν, καὶ νὰ περνῶμεν ἐπικερδῶς καὶ εὐχαρίστως τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς μας· μᾶς προφυλάττει δὲ καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ ὅσας κακὰς ἐξεις ἢ ἀργία τῶν ἐορταστίμων ἡμερῶν εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μᾶς δώσῃ. Τὴν σήμερον ἡ παιδεία εἶναι ἀναγκαία εἰς τὸν ἄνθρωπον σχεδὸν ὅσον ὁ ἄρτος μὲ τὸν ὁποῖον τρέφεται καὶ ὁ ἀήρ τὸν ὁποῖον ἀναπνέει.

Διὰ ν' ἀπολαύωμεν λοιπὸν τὰς εὐεργεσίας ταύτας μᾶς στέλλουσιν οἱ γονεῖς μας εἰς τὸ σχολεῖον.

Πρέπει λοιπὸν νὰ πηγαίνωμεν εἰς αὐτὸ μὲ προθυμίαν καὶ εὐχαρίστησιν, διότι τὸ παιδίον, ἂν καὶ ἀκόμη δὲν ᾔῃαι ἱκανὸν νὰ ἐννοήσῃ πόσῃ ὠφελείαν θέλει ἔχει ἀπὸ τὴν παιδείαν, ἤξεύρει ὅμως ὅτι πρέπει νὰ ὑπακούῃ εἰς τὴν θέλησιν τῶν γονέων του. Τοῦτο ἀρκεῖ διὰ ν' ἀγαπήσῃ τὸ σχολεῖον.

Ὡς πρέπει νὰ διάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸ παιδίον ἐκεῖνο τὸ ὁ-

ποῖον θέλει νά εὐχαριστήσῃ τοὺς γονεῖς του ; Ἴδου πῶς : Πρέπει νά πηγαίνῃ εἰς τὸ σχολεῖον διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ χωρὶς νά ἀργοπορῇ ἢ νά παίξῃ. Πρέπει νά φθάσῃ ὀλίγον πρὶν ὥρας. Τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἐνδύματά του πρέπει νά ᾔναι καθαριώτατα.

Εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου γίνονται αἱ παραδόσεις, μὲ σεμνότητα καὶ μὲ ἡσυχίαν χωρὶς νά τρέχῃ καὶ νά ὠθῇ τοὺς συμμαθητάς του, καὶ κάθηται εἰς τὴν θέσιν του χωρὶς νά ταραξῇ ἄλλον. Ὅσπν ὥραν διαρκεῖ ἡ παράδοσις τοῦ μαθήματος καὶ ἡ μελέτη, ἀσχολεῖται μόνον εἰς τὴν σπουδὴν του, καὶ δὲν ἀφίνει τὸν νοῦν του νά περιτρέχῃ ἀλλαχοῦ.

Ἀκούει προσεκτικῶς ὅ,τι λέγει ὁ διδάσκαλος καὶ προσπαθεῖ νά ὠφεληθῇ ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ τὰς διδασκαλίας του.

Ἐκπληροῖ μὲ ἐπιμέλειαν τὸ καθήκόν του, καὶ σπουδάζει τὰ μαθήματά του μὲ ζήλον καὶ ἀγάπην.

Δὲν γελά, οὐδὲ συνομιλεῖ μὲ τοὺς γείτονάς του, οὔτε παίζει, οὔτε ἀστείζεται.

Καὶ ὅταν ὁ διδάσκαλος δὲν βλέπει αὐτὸν μένει εὐτακτος, καθῶς καὶ ὅταν ἔχῃ προσηλωμένους ἐπάνω του τοὺς ὀφθαλμούς του.

Ὅταν σχολάσῃ, ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων του, χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τοῦ ὁρόμον τὸν ὁποῖον παρήγγειλαν εἰς αὐτὸ νά περιπατῇ.

Ὁ καλὸς μαθητὴς εἶναι σεμνὸς, ἀλλ' ἔχει καὶ τὸ πρέπον θάρρος· ἐάν δὲν ἐννοῇ πράγμα τι, ζητεῖ τὴν ἀδειαν νά ὁμιλήσῃ, καὶ ὅταν λάθῃ αὐτήν, παρακαλεῖ τὸν διδάσκαλον νά τοῦ ἐξηγήσῃ ὅ,τι δὲν ἐννοεῖ.

Δὲν εἶναι οὔτε ματαιόφρων, οὔτε ὑπερήφανος, διότι ἡξεύρει ὅ,τι ἡ ματαιοφροσύνη καὶ ὑπερηφάνεια εἶναι ἐλαττώματα ἀποτρόπαια. Δὲν ἐμπαίζει τοὺς ὀλιγώτερον ἑαυτοῦ προκόποντας μα-

θητάς· δὲν φαντάζεται ὅτι εἶναι ἀνώτερος αὐτῶν, καὶ ποτὲ δὲν ὁμιλεῖ περὶ τῶν προσόδων του.

Ὡλλὰται πρὸς τοὺς λοιποὺς, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ κάμνη ὅ,τι κάμνουν καὶ ἀκόμη περισσότερον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ζηλότυπος· ὅταν βλέπει ὅτι οἱ συμμαθηταὶ του προσδεύουσι περισσότερον ἀπὸ αὐτὸν, δὲν αἰσθάνεται ζηλοτυπίαν, ἀλλὰ διπλασιάζει τὸν ζήλον καὶ τὸ θάρρος του διὰ νὰ τοὺς φθάσῃ, ἢ καὶ νὰ τοὺς ἀφῆσῃ ὀπίσω.

Εἶναι εὐμενὴς πρὸς ὅλους τοὺς μαθητάς του, καὶ ὅσας τῶ παρουσιασθῇ ἀφορμὴ προσκαθεῖ νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ εἰς ὅ,τι εἶναι καλὸν καὶ συγχωρημένον.

Ἐκτὸς τοῦ σχολείου δὲν ὁμιλεῖ διὰ τὰ σφάλματα τὰ ὁποῖα ἐπραξαν ἐντὸς αὐτοῦ, διὰ τὰς ἐπιπλήξεις τὰς ὁποίας παρὰ τοῦ διδασκάλου ἔλαβον ἢ διὰ τὰς τιμωρίας τὰς ὁποίας ὑπέστησαν.

Εἰς δὲ τὸ σχολεῖον δὲν κάμνει λόγον περὶ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἐπραξαν ἐντὸς αὐτοῦ· δὲν κακολογεῖ ποτὲ οὔτε καταγγέλλει αὐτούς.

Ἀποφεύγει πᾶσαν λογομαχίαν καὶ πᾶσαν χρῆσιν τῶν σωματικῶν του δυνάμεων, ἐκτὸς ὅταν πρόκειται νὰ ὑπερασπισθῇ συμμαθητὴν του ἀσθενέστερον κακοποιούμενον ὑπὸ ισχυροτέρου.

Ὁμιλεῖ φιλικῶς μεθ' ὅλων, ἀλλὰ μόνον μετὰ τῶν φρονιμωτέρων συνδέει στενότεραν φιλίαν· ἐπιμελῶς ἀποφεύγει τὴν συναναστροφὴν τῶν κακοήθων, καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀτάκτων· διότι αἱ ἀτάξαι καὶ ἡ ἀπερισκεψία ἡμποροῦσι νὰ σύρῳσι τὸ παιδίον εἰς τὴν ἀπειθειαν καὶ εἰς ὅσας κακίας πηγάζουσιν ἀπὸ αὐτῆν.

Δίδει αὐτὸς τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς ὅλους καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς φίλους του· εὕρισκόμενος μετ' αὐτῶν, οὔτε λέγει, οὔτε πράττει τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἡμποροῦσι ν' ἀκούσωσιν οἱ γονεῖς χωρὶς λύπην των.

Σέβεται καὶ ἀγαπᾷ τὸν διδάσκαλόν του· ἀκούει μὲ εὐχαρί-

στησίν του τὰς παργγελίας καὶ τὰς συμβουλὰς του, καὶ εὐγνωμονεῖ πρὸς αὐτὸν διὰ τοὺς κόπους του.

Ποτὲ δὲν γογγύζει κατὰ τῆς αὐτηρότητός του, ποτὲ δὲν ἐμβάλλει περὶ τῆς ἀπροσωποληψίας καὶ τῆς δικαιοσύνης του καὶ ἀνἀκούσῃ ἄλλον λαλοῦντα δυσμενῶς περὶ αὐτοῦ, τὸν ὑπερασπίζεται μετὰ τὴν ἀγάπην υἱοῦ καὶ τὴν θερμότητα φίλου.

Ἄν ἀκολουθῇ τὸ παιδίον τοιαύτην διαγωγὴν, ὠφελεῖται ἀπὸ τὸ μάθημα τοῦ διδασκάλου του καὶ καθίσταται ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τῶν γονέων του.

Φλῶρος.

Δὲν ἔμπορεῖ τις ν' ἀναγνώσῃ χωρὶς νὰ συγκινηθῇ, τὴν εἰς ῥίαν νέου τινὸς ποιμένος, ὅστις, ἐπειδὴ ἡγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὰ γράμματα, ἔγεινεν ἀνὴρ σοφώτατος.

Ὀνομάζετο Φλῶρος καὶ ἦτον υἱὸς πτωχοῦ χειροτέχνου, ὅστις, ἀποθανὼν προῶτως, κατὰ δυστυχίαν, ἀφῆκεν αὐτὸν δεκαετῇ. Ἡ μήτηρ του, ἃν καὶ ἐνδεεστάτη, τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἔκτοτε συνέλεγε ζωηράν κλίσιν πρὸς τὴν σπουδὴν. Ἀλλὰ τὸ σχολεῖον ἦτον ἀνοικτὸν μόνον κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας εἰς τὸ χωρίον του, καὶ κατὰ τὸ βραχὺ αὐτὸ διάστημα ὁ Φλῶρος ἔμενε πλησίον τῆς μητρός του καὶ ἐφοῖτα ἐπιμελῶς καὶ τακτικῶς εἰς τὸ σχολεῖον, τοὺς δὲ ἐπιλοίπους ἐννέα μῆνας διήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν τινὸς γεωργοῦ, τοῦ ὁποῖου ἔδωσκε τὰ πρόβατα.

Ὁ Φλῶρος ἦτο μαθητὴς ἐπιμελὴς ὅσον καὶ φρόνιμος, καὶ διὰ νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι ἐμάνθανε τὸν χειμῶνα, τὸ ἐπαναλάμβανε κατὰ τοὺς μῆνας, τοὺς ὁποίους ἐσχόλαζε. Δεκατεσσάρων ἐτῶν γενόμενος, ἤξευρε ν' ἀναγινώσκῃ μὲ πολλὴν ἐλευθερίαν καὶ νὰ γράφῃ ὁπῶσούν ὑποφερτὰ πρὸς τούτοις ἐγνώριζεν ἐντελέστατα καὶ τὴν κατήχησιν.

Τότε ἠναγκάσθη νά φύγῃ ἀπὸ τὸ χωρίον του, ὅπου ἡ πτωχεία ἦτο μεγίστη, καὶ ἐδυσκολεύετο νά κερδαίνει διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ἵσσαντος του. Ἐκλαυσε πολὺ ἀφίνων τὴν πτωχὴν του μητέρα καὶ ἐκεφάσισε νά πέμπῃ εἰς αὐτὴν τὸ περισσότερον μέρος τῶν ὧσων ἤθελε κερδαίνει ἅμα εὕρισκεν ἐργασίαν, καὶ τὴν ἀπόφασιν του ταύτην ἐτήρησε πάντοτε μὲ προθυμίαν καὶ ἀκρίβειαν.

Ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ μικρὸν χωρίον του, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὰ περίχωρα τῆς πόλεως, διευθύνθη εἰς τὴν πρωτεύουσαν περὶ τὰ μέσα θοιμυτάτου χειμῶνος. Ἀφ' οὗ ὁ νέος ὁδοιπὸρος ἐπεριπάτησεν ἡμερῶν τινῶν δρόμον δὲν ἠμπόρεσε νά ἀνθῆξῃ εἰς τὸ ψύχος, καὶ ὡς τοῦτο νά μὴ ἦτον ἀρκετὸν, τὰ δεινὰ του προσήσαν, διότι προσεδιλήθη ὑπὸ τῆς εὐλογίας. Σκληρὰς βασιάνους ὑπέφερεν ἀποπλανημένος ἐν τῷ μέσῳ χιονοσκεποῦς τόπου ἐνδεέστατος. Ἦλθεν εἰς τὴν στιγμήν νά πέσῃ ἐπὶ τῆς χιόνος καὶ ἐκεῖ ν' ἀποθάνῃ, ἀλλ' ἐνθυμηθεὶς τὴν μητέρα του, τῆς ὁποίας ἦτον ἡ μόνη ἐλπίς, ἐπεκαλέσθη τὴν θεῖαν εὐσπλαγχνίαν καὶ ἀντίληψιν, καὶ ἀνέλαβε τὸ θάρρος του.

Ἐσύρθη ὅπως ἠμπόρεσεν εἰς τινα στάνην, ὅπου ἐλεήσας αὐτὸν ὁ ποιμὴν τὸν ἔφερεν εἰς τὸ μανδρὶ, τοῦ ἀφῆρεσε τὰ ἐνδύματα του καὶ, ἀφοῦ τὸν ἐτύλιξεν εἰς παλαιὰ τινα πανία καὶ εἰς λεπτὰ ἄχυρα βρώμης, τὸν ἔχωσεν εἰς τὴν κόπρου τῶν προσβάτων μέχρι τῶν βραχιόνων, διὰ νά τὸν φυλάξῃ θερμὸν καὶ νά βοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀσθενείας· ἔπειτα ἔκαμεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, λέγων· «Ὁ Θεὸς νά σέ εὐσπλαγχισθῇ, δυστυχὲς παιδίον, διότι μόνος αὐτὸς εἶναι ἱκανὸς νά σέ βοηθήσῃ.»

Ὁ Φλώρος τῷ ὄντι ἀνέθεσε τὰς ἐλπίδας του εἰς τὸν Θεόν, καὶ αὐτὸς δὲν τὸν ἐγκατέλειπεν. Ἡ θερμότης τῆς κόπρου καὶ ἡ πνοὴ τῶν προσβάτων, συνετέλεσαν θαυμάσιον εἰς τὴν ἱάσιν του.

Δύο φορές καθ' ἡμέραν ὁ εὖσπλαγχνος ποιμήν, ἂν καὶ ἐνδεής, τοῦ ἔφερε σίτον δεδρασμένον εἰς τὸ ὕδωρ μετὰ ὀλίγου ἁλατος. Ἡ πτωχεία του δὲν τῷ ἐσυγχώρει νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἀσθενεῖν καὶ περισσότερόν τι.

Ἐν τούτοις ὅσον περισσότερον ἐπροχώρει ὁ χειμὼν, ἐγίνετο ὀρμιύτερος. Ὀλόγυρα εἰς τὸ μανδρὶ ἦσαν φυτευμέναι θαλανιδεῖαι καὶ καρυδεῖαι. Πολλάκις τὴν νύκτα ἐξύπνα τὸ παιδίον ἀπὸ φοδερὸν καὶ αἰφνίδιον κρότον ὅμοιον μὲ τὴν βροντὴν ἢ μὲ τὸν κρότον τοῦ κανονίου. Τὸν κρότον αὐτὸν ἔκαμνάν τινα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ δένδρα σχιζόμενα ἀπὸ παγετῶδες ψυχρὸς ἕως εἰς τὴν ῥίζαν.

Ὅτε ὁ Φλῶρος ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνῃ, ὁ ποιμήν ἔφερεν εἰς αὐτὸν ὀλίγον ἄρτον, ἀλλὰ τόσον ξηρὸν ἀπὸ τὸν παγετὸν, ὥς ἔπρεπε νὰ τὸν θραύσῃ μὲ κἀνὲν σφυρίον.

Ἄλλ' ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου ἐκεῖνου ἐδοθήθησε τὸν καλὸν ποιμένα, καὶ ὁ Φλῶρος ἀναλαβὼν τὴν ὑγείαν καὶ τὰς δυνάμεις του, ἐζήτησεν ἐργασίαν, καὶ ἔγεινε δοσκὸς πλησίον εἰς τινα γεωργόν· ἀλλὰ δὲν ἔπαυε πάλιν ν' ἀνταγινώσκη ὅσάκις ἐλάμβανε καιρὸν, διὰ νὰ μὴ λησμονῇ ὅ,τι εἶχε μάθει.

Ἀκολουθῶς ἡ θεία Πρόνοια τὸν ὠδήγησεν εἰς ἑπαυλιν μεμνημένην εἰς τὸ μέσον τοῦ δάσους. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν τέσσαρες εὐσεβεῖς ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀφήσει τὸν κόσμον καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ εἰσὸδήμα τῆς μικρᾶς τῶν ιδιοκτησίας, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργουν μὲ τὰς ἰδίας τῶν χεῖρας. Εἶχον δὲ ἀνάγκην αὐτὸ τοῦ παιδίου διὰ νὰ φυλάττῃ τὰς ἀγελάδας τῶν ἐπαρουσιάσθη λοιπόν ὁ Φλῶρος, τὸν ὁποῖον ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν καλωσύνην, καὶ τοῦ ὑπεσχέθησαν ὅτι θέλουσι στέλλει εἰς τὴν μητέρα του τὸ περισσότερον μέρος τοῦ μισθοῦ του.

Ἦσυχος εἰς τὸ ἐξῆς διὰ τὴν τύχην, καὶ εὐτυχὲς λογιζόμενος διότι ἔγεινεν ἱκανὸς νὰ ὠφελῇ τὴν μητέρα του, δύο μόνον πρά-

ματα ἐσυλλογίζετο, πῶς νὰ ἐκπληροῖ καλῶς τὰ καθήκοντά του πρὸς τοὺς κυρίους του, καὶ πῶς νὰ σπουδάζῃ εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀνάπαυσης του. Διὰ νὰ μάθῃ νὰ γράφῃ καλλίτερα ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸ ἡμετεροβιβλίον του ἐν ὑαλίον καὶ θέσας αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὸ ὑπόδειγμά του ἔγραφεν ἐπ' αὐτοῦ τὰ γράμματα καθὼς ἐφαίνοντο. Εὐρύν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν μικρὰν ἀριθμητικὴν, ἔμαθε τὰ τέσσαρα πάθη αὐτῆς μόνος καὶ χωρὶς διδάσκαλον, ἀλλὰ παίζων καὶ διασκεδάζων μὲ αὐτήν.

Οἱ κύριοι βλέποντες τὴν φιλομάθειαν τοῦ νέου Φλώρου τοῦ ἔδωκαν ν' ἀναγνώσῃ ὅσα βιβλία εἶχον. Αὐτὸς λοιπὸν δὲν ἐξήρχετο τότε εἰς τὸ θάσος χωρὶς νὰ κρατῇ καὶ τι βιβλίον, καὶ καθεμὲνος ἀνεγίνωσκεν ὅσῃν ὥραν ἔδοσκειν αἱ ἀγελάδες. Ὁ ἐφημέριος τοῦ ἐκκλησιδίου, ὅπου καθ' ἑκάστην Κυριακὴν ἐπήγαινε καὶ ἤκουε τὴν λειτουργίαν, τοῦ ἐδάνεισε γεωγραφίαν· ἅμα δὲ ἀνέγνωσε τὸ βιβλίον, αὐτὸ ἡσθάνθη ζωηράν κλίσιν πρὸς τὴν γεωγραφίαν, καὶ μετ' ὀλίγον ἤξευρεν ὅλας τὰς χώρας τῆς ὑδρογείου σφαίρας σχεδὸν μὲ ὅσῃν ἀκρίβειαν ἐγνώριζε τὰς γωνίας τοῦ θάσους. Εἰς μικρὸς γεωγραφικὸς πίναξ, τὸν ὁποῖον ἠγόρασε μὲ ὅσα χρήματα εἶχε λάβει τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, περιεῖχε καὶ ἕνα πίνακα τῆς οὐρανίου σφαίρας, ὅπου ἦσαν σημειωμένοι οἱ ἀστέρες μὲ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὀνομασίαν των ἕκαστος. Διὰ τῆς βοήθειάς τοῦ πίνακος αὐτοῦ ἠθέλησεν ὁ Φλώρος νὰ μάθῃ νὰ διαρίθμῃ τοὺς ἀστερισμοὺς. Τὴν νύκτα λοιπὸν ὅτε ὁ οὐρανὸς ἦτον αἶθριος, ἀνέβαιναν εἰς τὴν κορυφὴν ὑψηλοτάτης βαλανιδιάς, ὅπου μὲ κλάδους λυγαριάς καὶ κλήματος εἶχε κατασκευάσει πλέγμα διὰ νὰ κάθεται, καὶ ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο παρατήρει τοὺς ἀστέρας.

Καθεμὲνος μίαν ἡμέραν εἰς τὴν ρίζαν δένδρου, ἔχων ὀλόγυρά του βιβλία καὶ γεωγραφικοὺς πίνακας καὶ βυθισμένος εἰς τὴν σπουδὴν του, δὲν παρατήρησεν ὅτι δύο ξένοι εἶχον πλησιάσει καὶ τὸν ἔβλεπον μὲ ἐκπληξίν των.

Ὁ νεώτερος ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἦτον υἱὸς ὑπουργοῦ καὶ περιηγεῖτο μὲ τὸν παιδαγωγὸν του. Ἰδὼν δὲ οὗτος νέον βοσκὸν μελετῶντα μὲ τόσῃ ἐπιμέλειαν «Τί κάμνεις αὐτοῦ, παιδί μου, τὸν εἶπε,» — Σπουδάζω· ἀπεκρίθη μὲ πολλήν μετριοφροσύνην ὁ Φλῶρος.

«—Πῶς! ἐννοεῖς σὺ αὐτὰ τὰ βιβλία;» — «Προσπαθῶ,» ἀπάντησε καὶ συγχρόνως ἐσηκώθη μὲ πολὺ σέβας.

Τότε ὁ νέος καὶ ὁ παιδαγωγὸς ἔκαμαν χιλίας ἐρωτήσεις εἰς τὸν Φλῶρον περὶ τῆς ἱστορίας, γεωγραφίας καὶ ἀριθμητικῆς καὶ ἔμειναν ἐκθαμβοὶ ἀπὸ τὰς ἀπαντήσεις του. Ἐζήτησαν πληροφορίας ἀπὸ τοὺς κυρίους του, οἵτινες εἶπον, ὅτι ὁ μικρὸς τῶν βοσκῶν ἦτο τίμιος καὶ χρηστοτόητος ὅσον ἦτο φρόνιμος καὶ φιλόπονος.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὁ υἱὸς του ὑπουργοῦ ἐδηγήθη εἰς τὸν πατέρα του ὅτι εἰς τὰ θάθη τοῦ δάσους εὗρε τινὰ νέον βοσκὸν, ὁ ὁποῖος μὲ μόνην τὴν ἐπιμέλειαν εἶχε μάθει τόσα πράγματα, ὥστε ἐπροξένει ἐκπλήξιν· ἐζήτησε λοιπὸν τὴν ἀδειαν νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν τύχην τοῦ νέου αὐτοῦ, καὶ τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Καταταχθεὶς ὁ Φλῶρος διὰ τῶν φροντιδῶν τοῦ εὐεργέτου εἰς τὸ Γυμνάσιον ἔκαμε μεγάλας προόδους εἰς ὅλα τὰ μαθήματα διήλθε καὶ τὸ Πανεπιστήμιον καὶ μετέβη εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ νὰ τελειοποιηθῇ. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, που ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν της.

Γενόμενος ἰσχυρὸς, πλούσιος καὶ σοφὸς ὁ Φλῶρος ὑπῆρξε πάντοτε ἀπλούς, μετριοφρων καὶ τακτικὸς εἰς τὸν βίον του, ὅσον καὶ ὅτε ἐφύλαττε τὰς ἀγέλαδας εἰς τὸ δάσος. Αἱ μόναι του ἡδοναὶ ἦσαν ἡ σπουδὴ καὶ ἡ εὐεργεσία.

Ἀνέκτησε τὴν πατρικὴν του οἰκίαν καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του τὰ μέσα νὰ ζῇ ἐν ἀνέσει. Ὅτε δὲ αὐτὴ ἀπεβίωσεν,

ἐδῶρκε τὴν οἰκίαν εἰς τὸν δῆμον, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς σχολεῖον καὶ νὰ κατοικῇ εἰς αὐτὴν ὁ διδάσκαλος.

Ἐμπιστοσύνη πρὸς τοὺς γονεῖς.

Δὲν χρεωστοῦμεν νὰ ἔχωμεν εἰς τοὺς γονεῖς μας ἀπλὴν μόνον ὑπακοήν, ἀλλὰ καὶ ἐμπιστοσύνην πλήρη.

Ὁ Θεὸς ὁ ὁποῖος ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς τὸ καθήκον νὰ ἐπαγρυπνώσῃ ἡμᾶς, ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς καὶ τὰς ἀναγκαῖας γνώσεις διὰ νὰ μᾶς χειραγωγῶσι. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐν ὅσῳ εἴμεθα νέοι ἀνίκανοι, νὰ κυδερνήσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, καὶ πρέπει νὰ ἐμπιστευώμεθα εἰς τοὺς ἱκανωτέρους ἀπὸ ἡμᾶς γονεῖς μας.

Μόνον ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐνδιαφέρονται δι' ἡμᾶς πάντοτε τόσον πολὺ, ὥστε νὰ ἔχωσι καθ' ἐκάστην τὴν διάθεσιν νὰ μᾶς δίδωσι τὰς ἀρμοδίας συμβουλὰς.

Ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλῆτερα δυστυχήματα, ἐξ ὧν ἡμποροῦν νὰ συμβῶσιν εἰς τὸ παιδίον, εἶναι τὸ νὰ μὴ ἔχῃ ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς γονεῖς του.

Ἡ ἐλλείψις τῆς ἐμπιστοσύνης ἡμπορεῖ νὰ σύρῃ τὸ παιδίον εἰς τὸ ψεῦδος, καὶ τὸ ψεῦδος πάλιν εἶναι ἐλάττωμα μισητὸν, τὸ ποῖον φέρει εἰς ὅλα τὰ ἄλλα ἐλαττώματα.

Τὸ νὰ ψεύδῃται τις πρὸς ὅποιονδήποτε ἄνθρωπον, εἶναι πάντοτε κακὸν μέγα, ἀλλὰ τὸ νὰ ψεύδῃται πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του, εἶναι σχεδὸν ἱεροσυλία.

Νὰ προσποιῇται τις ἐνώπιον τῶν γονέων του καὶ νὰ κρύπτῃ ἀπὸ αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ψεύδῃται, εἶναι πράγμα ὀλέθριον ὅσον καὶ ἀξιοκατάκριτον· διότι οἱ γονεῖς μας ἡξεύρουσιν ἅπειρα πράγματα, τὰ ὅποια ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν, προβλέπουσι τοὺς κινδύνους εἰς τοὺς ὁποίους ἡμεῖς ἐκθέτομεν τὸν ἑ-

αυτὸν μας, καὶ μόνοι αὐτοὶ ἡμποροῦσι νὰ μᾶς διδάξωσι πῶς νὰ τοὺς ἀποφεύγωμεν.

Δὲν πρέπει λοιπὸν τίποτε νὰ κρύπτωμεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας. Τοῦτο εἶναι τὸ μόνον μέσον νὰ διατηρῶμεν τὴν ἀθωότητά μας καὶ νὰ μὴ παρεκτρεπώμεθα ἀπὸ τὴν καλὴν μας διαγωγήν.

Ἐάν τις συμβουλευῇ παιδίον νὰ πράξῃ πράγμα τι ἐν ἀγνοίᾳ τῶν γονέων του, τὸ παιδίον πρέπει μὲ φρίκην του ν' ἀποκρούῃ τὴν συμβουλήν.

Ἐάν τις ἀφοῦ ὁμιλήσῃ πρὸς παιδίον, τοῦ εἴπῃ νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ τοὺς λόγους του πρὸς τὸν πατέρα ἢ τὴν μητέρα του, πρέπει νὰ θεωρήσῃ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ὡς ἐχθρόν, μελετώντα τὴν ἀπώλειάν του· διότι ποῖος ὁ λόγος νὰ ἀποσιωπήσῃ τοὺς γονεῖς του πράγματι, ἂν δὲν ᾔται κακότητες ἢ ἐπικίνδυνον;

Τέλος, δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωστοποιῶμεν εὐλακρινῶς εἰς τοὺς γονεῖς μας τὰς πράξεις καὶ τοὺς σοχασμούς μας ἀλλὰ χραιοῦμεν ἀκόμη ν' ἀκούωμεν τὰς παραγγελίας των μὲ ὑπακοήν καὶ εὐλάβειαν, νὰ ὠφελώμεθα ἀπὸ τὸ καλὸν παράδειγμα, τὸ ὁποῖον μᾶς δίδουσι, καὶ νὰ συμμορφωνώμεθα καθ' ὅλην τὴν ζωὴν μας μὲ τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ἐλάδομεν παρ' αὐτῶν εἰς τὴν νεότητά μας.

Διότι ἡ ἀσφαλεστέρα ἀπόδειξις, τὴν ὁποίαν ἡμποροῦμεν δώσωμεν περὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ἡμῶν, νὰ διὰγωμεν κατὰ τὰς διδασκαλίας των, τουτέστι νὰ προσπαθῶμεν ὅλαις δυνάμεσι ν' ἀρέσωμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ κερδαίνωμεν τὴν ὑπόληψιν τῶν χρητῶν ἀνθρώπων. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ βλέποντες τὸ τέκνον των νὰ διάγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, εὐρίσκουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὸν ἐπίγειον παράδεισον. Ὅσα ἐγκώμια κάμνουσιν εἰς αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι καταμυχεύου-

σι τὰς ἀκοάς των, καὶ αἱ ἀρεταὶ τοῦ εἶναι ἡ χαρὰ καὶ τὸ ἐν-
τρυφήμα τῆς καρδίας των.

Τὸ ἡμᾶς κρέμαται νὰ τοὺς χορηγήσωμεν αὐτὴν τὴν εὐδαι-
μονίαν. Ἄς βαδίζωμεν λοιπὸν μετὰ σταθερότητος καὶ θαρρόους
τὴν ἀγαθὴν ὁδόν· ἄς κατανικήσωμεν τὴν παιδικὴν ἐλαφρόνοιαν,
ἄς θριαμβεύωμεν κατὰ τῶν νεανικῶν παθῶν· πάντοτε δὲ ἄς
εἴμεθα πιστοὶ εἰς τὸν ὀρθὸν νόμον τοῦ καθήκοντος.

Ἐντοσοῦτῳ ὅσον καλὴ καὶ ἀν ἦναι ἡ ἀπόφασίς μας, εἶναι
δύσκολον, ὅταν τις ἦναι νέος, νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς σφάλματα.

Ἐάν λοιπὸν κατὰ δυστυχίαν σφάλῃ καίμμιαν φορὰν τὸ παιδίον,
τί πρέπει νὰ κάμῃ;

Νὰ μετανόησῃ καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ σφάλμα τοῦ.

Τὸ νὰ μετανόησῃ δὲ διὰ σφάλμα, εἶναι νὰ αἰσθανθῇ ζωηράν
λύπην διότι τὸ ἔπραξε.

Τὸ νὰ ἐπανορθώσῃ δὲ αὐτὸ εἶναι νὰ ὁμολογήσῃ τὴν μετάνοιάν
τοῦ, νὰ ζητήσῃ συγχώρησιν, καὶ, ὅσον εἶναι δυνατόν, νὰ ἐξα-
λείψῃ τὰς συνεπείας τοῦ.

Ἡ μετάνοια πρέπει νὰ ἦναι ταχεῖα· οὔτε μίαν κἀν στιγμὴν
πρέπει νὰ μένῃ κωφὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως.

Ἡ μετάνοια πρέπει νὰ ἦναι εἰλικρινής· δὲν πρέπει ἡ ψυχὴ
τοῦ νὰ λυπηθῇ ὀλίγον καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλὰ νὰ συγκινηθῇ
θεῶς.

Ἡ μετάνοια πρέπει νὰ ἦναι διαρκής· ἀν μετ' ὀλίγας στιγμᾶς
ἐξαλειφθῇ, τὸ παιδίον ὑποπίπτει πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα
ἢ εἰς ἄλλο ὅμοιον.

Ὅταν ἡ μετάνοια ἦναι ταχεῖα, εἰλικρινής, διαρκής, δὲν θέ-
λει βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ διόρθωσις.

Εἰς τὴν διόρθωσιν δὲ ἄς μὴ γείνῃ ποτὲ πρόσκομμα ἢ ὑπερη-
φανία. Εἶναι εὐγένεια τῆς ψυχῆς τὸ νὰ ὁμολογῇ τις εἰλικρινῶς

τά σφάλματά του και καθαρίζη αὐτά με τὴν αὐταπάρνησίν του· ἐν ᾗ τὸ ν' ἀρνήται αὐτά εἶναι πάντοτε μὲν ὄνειδος καὶ καταισχύνη, ἐνίοτε δὲ μωρία, καὶ καμμίαν φορὰν ἐγκλημα.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ διορθώσῃς μόνον ἐν σφάλμα, ἀλλὰ νὰ μὴ ὑποπίπτῃς τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτό.

Εὐτυχὲς εἶναι τὸ παιδίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον σπανίως σφάλλει, τὰ δὲ σπάνια σφάλματά του ταχέως ἐπανορθώνει ! ἀκόμη δ' εὐτυχέστερον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον, διὰ τῆς ἀθωότητος τῶν ἐτῶν τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, προπαρασκευάζει τὴν νεότητά του χωρὶς νὰ φοβῆται τὰς ἀπάτας καὶ τὰς θυέλλας τῆς.

Ἀλέξιος.

Ὁ νέος Ἀλέξιος κατὰ δυστυχίαν ἀπώλεσε τὴν μητέρα του. Ὁ πατὴρ του μὴ ἔχων ἄλλο τέκνον ἐθεώρει αὐτὸ ὡς τὴν μόνην παρηγορίαν καὶ εὐτυχίαν του.

Γεννημένος ὁ Ἀλέξιος μετὰ τὴν κλίσιν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ μετὰ τὴν ἀγάπην τῆς ἐργασίας, ἐπετύγχανεν εἰς ὅ,τι πρᾶγμα ἐδιδάσκειτο. Κατὰ τὰς ὥρας δὲ τῆς ἀνάσεώς του εὐηρεστεῖτο πρὸ πάντων νὰ ἰχνογραφῇ καὶ εἶχε γεῖναι ἀρκετὰ ἐπιτήδειος ἰχνογράφος. Βλέπον δὲ εἰς μέγα κάτοπτρον, κατῴρθωσε νὰ κάμῃ τὴν ἰδίαν του εἰκόνα, ἥτις τῇ ὁμοιάζεν ἐξαισίως. "Ὅτε δ' ἐφθασεν ἡ ἐπέτειος ἐορτὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς του, τὴν ἐδῶρῃσεν εἰς αὐτόν. Γοητευθεὶς ὁ πατὴρ ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῆς εἰκόνης, τὴν ἐκρέμασεν εἰς τὸν θάλαμόν του. Πρὶν δὲ καθ' ἑλθῇ στὴν ἐσπέραν κλεισθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ του βεβαρυμένοι ὑπὸ τοῦ ὕπνου, ἐπανεπαύοντο εὐφροσύνῳς ἐπὶ τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ του Ἀλεξίου καὶ πάλιν ἄμα ἐξύπνα, τὸ πρῶτόν του βλέμμα πρὸς αὐτὴν ἐστρέφετο.

Δυστυχῶς ὅμως ὁ Ἀλέξιος φθάσας εἰς ἡλικίαν δεκαεπτὰ ἐτῶν ἤρχισε ν' ἀλλάξῃ διαγωγὴν. Εἰς τῶν ἀξαδέλφων του με-

γαλείτερος αὐτοῦ κατὰ τέσσαρα ἔτη καὶ ὡν τότε αὐτεξούσιος καὶ εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τὴν περιουσίαν του, ἐδοκίμασε νὰ τὴν δελεάσῃ διὰ τῶν κακῶν του συμβουλῶν καὶ τοῦ ἐπικινδύνου παραπτώματός του. Τὸν ἔπεισε λοιπὸν ὅτι ὁ πατήρ του ἦτο παραπολὺ αὐστηρὸς, καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ διαφύγῃ τὴν ἐπιτήρησίν του διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς διασκεδάσεις ἀπηγορευμένας εἰς αὐτόν· καὶ πρῶτον ὁ Ἀλέξιος ἀντέστη. Μίαν ἡμέραν ὁμοῦς βέβαιος ὡν ὅτι τὸ ἀμάρτημά του θέλει μείνῃ ἄγνωστον, παρεσύρθη νὰ παραδῇ ἐν τῶν καθηκόντων του, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε μικρόν· ἀλλ' ἡ παρακοὴ εἶναι πάντοτε βαρεῖα, ὅσον ἐλαφρόν καὶ ἂν ᾖ τὸ παραδαινόμενον καθήκον.

Τῷ ὄντι ὁ Ἀλέξιος ἤρχισε νὰ ἐγκαταλίπῃ ἑαυτὸν εἰς ἡδονὴν ἀπηγορευμένην καὶ ἐγεύθη τὰ δόλεια θελγητρά της, ἐπλησίασε σχεδὸν εἰς τὴν καταστροφὴν του. Ἀνεπαισθήτως διεστράφησαν αἱ ἀγαθαὶ του κλίσεις, καὶ αὐτὸ τὸ λογικόν του ἐσκοτίσθη, καὶ κατήντησε νὰ παραδαινῇ εἰς τὸ φανερόν τὰ καθήκοντά του, τὰ ὅποια ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐννοεῖ.

Ὁ πατήρ του, τὸν ὁποῖον κατέθλιβε μία τοιαύτη μεταβολή, μετεχειρίσθη ὅλα τὰ μέσα διὰ νὰ σώσῃ τὸ δυστυχὲς του τέκνον ἀπὸ τὴν ἄδυσσον, ὅπου ἔμελλε νὰ κτακρημνισθῇ. Πότε μὲν μετεχειρίσθη τρυφεράν ἐπιείκειαν, πότε δὲ φρόνιμον αὐστηρότητά. Ἀλλ' οὔτε ἡ αὐστηρότης, οὔτε ἡ ἐπιείκεια κατάρθωσαν νὰ στρέψωσιν εἰς τὴν ἀγαθὴν ὁδὸν τὴν ἀποπλανημένην αὐτὴν ψυχὴν.

Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Ἀλέξιος κάποτε ἠρυσθῆναι διὰ τὰ σφάλματά του καὶ διεννοεῖτο καλὴν ἀπόφασιν. Ῥιπτόμενος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του ἔκλαιε πικρῶς καὶ ὑπέσχετο νὰ δεῖξῃ εἰς τὸ μέλλον καλλιτέραν διαγωγὴν. Διὰ νὰ ἐγκαρτερήσωμεν ὁμοῦς εἰς τὴν μετάνοιαν ἔχομεν χρεῖαν ἐνεργείας, καὶ ὁ Ἀλέξιος δὲν εἶχε πλέον. Μετ' ὀλίγου ἐνέδιδεν εἰς τὰ δελεάσματα τοῦ ἀπίστου

φίλου του καὶ λησμονῶν τὰς ὑποσχέσεις του, ἀπεπλανάτο πάλιν.

Ἐπὶ τέλους δικαίως παροργισθεὶς ὁ πατὴρ καὶ σπουδαίως ἀνησυχῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἐκριζώσῃ τὸ κακόν. Ἀνακαλόμενος ὅτι ὁ ἀνεψιὸς του παρέσυρεν εἰς παρακοὴν τὸν Ἀλέξιον, ἐπέπληξε σφοδρῶς τὸν διεφθαρμένον ἐκεῖνον νεανίαν, τὸν ἐδίωξεν ἀπ' ἐμπρός του, καὶ τοῦ ἀπηγόρευσε νὰ διέλθῃ τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, καὶ διέταξε τὸν Ἀλέξιον νὰ διακόψῃ πᾶσαν τοῦ λοιποῦ σχέσιν μετ' αὐτοῦ, τὸν ἠπειλῆσε δὲ μὲ ποινὰς αὐστηροτάτας, ἂν ἤθελέ ποτε παρακούσῃ.

Ὁ κακότροπος νέος ἐξαγριωθεὶς ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ. Τὴν νύκτα λοιπὸν ἦλθε κρυφίως πρὸς τὸν Ἀλέξιον, ὅστις ἔπραξε τὸ ἔγκλημα, νὰ τὸν ἀκούσῃ, ἐνῷ ὁ πατὴρ του εἶχε τόσον αὐστηρῶς ἀπαγορεύσει νὰ συνομιλήσῃ πλέον μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπρότεινεν εἰς τὸν Ἀλέξιον ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς οἰκίας διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν αὐστηρότητα τοῦ πατρὸς του. Τὴν πρότασιν ταύτην ἤκουσε μετὰ φρίκης ὁ Ἀλέξιος· ἀλλ' ὁ ἐπιδέξιός ἐξ ἀδελφός του διεσκέδασε τὴν πρώτην αὐτὴν ἐντύπωσιν, καὶ ἐκλόνισε τὴν σταθερότητά του. Ὁ δὲ νέος θελασθεὶς ὑπὸ τῶν λόγων ἐκείνου καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς του, ἐνέδωκε καὶ λησμονῶν καὶ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὰ πρὸς τὸν πατέρα καθήκοντά του, ἐγκατέλιπε τὴν πατρικὴν οἰκίαν. Ὁ ἐξ ἀδελφός του εἶχε λάβει ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, ὥστε δὲν ἤμπορεσαν ν' ἀνακαλύψωσι τὰ ἵχνη των. Μετεδῆσαν ὁμοῦ εἰς μακροσυσμένην πόλιν καὶ ἐκεῖ παρεδόθησαν εἰς ὅλας τὰς ἀταξίας.

Ἰδοὺ τί ἔκαμεν ὁ Ἀλέξιος, ὁ ἄλλοτε τόσον ἀγαθὸς καὶ τόσον φρόνιμος Ἀλέξιος. Ἰδοὺ ἕως ποῦ εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ καταντήσῃ τὸ παιδίον, ἀφ' οὗ ἅπαξ παρασυρθῇ εἰς τὸ ἀμάρτημα.

Ἀλλὰ δὲν ἐγέυθη πολὺν καιρὸν ὁ ἄφρων νεανίας τοὺς καρπούς τοῦ ἐγκλήματός του. Ἀμα μετὰ τὴν πρώτην μέθην, ἡ-

νέωξε τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ἐνθυμήθη τὸν πατέρα του, καὶ τότε ἤρχισε νὰ τὸν τύπη τὸ συνειδός. Ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ἤψανον αἱ βάσανοί του· οὔτε ἀνάπαυσιν εἰς τὸ ἐξῆς εὔρετο, οὔτε θέλητρον εἶχον δι' αὐτὸν αἱ ἡδوناί. Εἰς τὰ συμπόσια καὶ εἰς τὰς ἐορτάς ὅπου ἀκουσίως τὸν ἔσυρον, ἦτον ὠχρὸς καὶ τεταραγμένος, καὶ ἀκαταπαύστως ἐδασάνιζε τὴν καρδίαν του ἡ εἰκὼν τοῦ ἐγκαταλελειμμένου πατρὸς του. Πότε μὲν τὸν ἐφαντάζετο ὅτι ἔχυνε δάκρυα καὶ ἐστέναζε, καὶ πότε ἐνόμιζεν ὅτι τὸν ἔδλεπεν ἀγανακτοῦντα ἢ ὅτι τὸν ἤκουε καταρώμενον τὸν ἔνοχον υἱὸν του. Αἱ ἀπαίσια αὐταὶ εἰκόνες ἐνεφανίζοντο εἰς αὐτὸν καὶ καθ' ὕπνον καὶ τοῦ ἐτάραττον καὶ αὐτὰς τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ἀναπαύσεως, τὴν ὁποίαν δὲν ἤμποροῦσε ν' ἀπολαύσῃ ἔξυπνος ἕνεκα τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος.

Ἡ τοιαύτη ζωὴ τοῦ ἔγειγεν ἀφόρητος. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ καταβάλλῃ ὅλας τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐπανορθώσῃ τὸ σφάλμα του καὶ νὰ λάβῃ τὴν συγχώρησιν τοῦ πατρὸς του· οὔτε ἡ ματαιὰ καὶ παράλογος ἐντροπή, οὔτε ὁ φόβος τῆς τιμωρίας ἠμπόρεσαν νὰ τὸν κρατήσωσι, διότι αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεώς του εἶχον ἐξαγνίσει τὴν ἔνοχον ἐκείνην καρδίαν, καὶ διασκεδάζουσαι τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν πλάνην, τῆς ἤνοιξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῆς ἔδωκαν θάρρος. Ἐγκατέλειψε λοιπὸν διὰ παντός τὸν ἐξάδελφόν του, τοῦ ὁποίου ἡ ψευδοφιλία εἶχεν αποπλανήσει τὴν νεότητά του, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του.

Ἡ πατρικὴ του οἰκία ἐκτισμένη πρὸ τῶν ἄλλων οἰκιῶν ἦτο μεμονωμένη καὶ περικυκλωμένη ἀπὸ ἑνὸς χλοερῶν κήπου. Φθάσας δὲ ὁ Ἀλέξιος ἐπὶ τινος λόφου ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου ἔδλεπε τὴν οἰκίαν, ἐστάθη διότι ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του κατασυντριμμένην, ὀλοῦζων δὲ καὶ χύνων δάκρυα· «Ἐκεῖ λοιπὸν, ἔκραξε μὲ φωνὴν διακοπτομένην, ἐκεῖ διῆλθον τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν πλησίον ἐκείνου, τὴν ὁποίαν δὲν εἶμαι πλέον ἄξιος νὰ ὀ-

νομάσω πατέρα μου ! "Ω ! πόσον ἤμην τότε εὐτυχής, ὅτε μόνην ἐπιθυμίαν εἶχον νὰ τὸν εὐχαριστήσω καὶ νὰ τοῦ ἀρέσω, ὅτε ἡγάπων τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν σπουδὴν, ὅτε ὅλαι μου αἰσάναι ἦσαν ἀθῶαι καὶ ἀγναί ! Ὁ εὐδαίμων αὐτὸς καιρὸς μετέβη νὰ ἀρχίσῃ πάλιν. Ἰδοὺ, πᾶτερ μου, ἐπιστρέφω· ἰδοὺ, ὁ Ἀλέξιος ἔρχεται πρὸς σέ.»

"Ἄμα εἶπε τὰς λέξεις ταύτας κατέβη μὲ ταχέα βήματα τὸν λόφον, ἀλλ' αἶφνης ὁ στοχασμὸς τοῦ ἐγκλήματός του τὸν ἀπελίθωσε καὶ ἔκαμε νὰ παγώσῃ τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέδας του· οἱ πόδες του ἔμειναν ἀκίνητοι, ὡς νὰ εἶχον καρφωθῇ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ψυχρὸς ἰδρὼς περιχύθη εἰς ὅλον του τὸ σῶμα· « Ἐγὼ νὰ ἐμφανισθῶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πατρός μου ὕστερον ἀφ' ὅσα ἔπραξα ! . . . Ἄ ! ἐσυλλογίσθην κακῶς ὅτι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ τὸ κάμω. Ὅχι, ποτὲ δὲν θά ἔχω τὸ θάρρος, διότι τὸ ἐγκλήμα μου εἶναι μέγιστον. Μὲ ποῖον πρόσωπον νὰ παρουσιασθῶ ἔμπροσθέν σου ; Πῶς ἡμπορῶ νὰ ἐλπίσω ὅτι θέλει ἀκόμη μὲ ἀγαπήσει, ἀφ' οὗ δια τῆς φυγῆς μου ἐδύθισα εἰς τὴν καρδίαν του μάχαιραν θανατηφόρον ; Θέλει μὲ ἀποκρούσει, θέλει μὲ καταρασθῇ, καὶ μοὶ πρέπει, συγχώρησις δὲν ὑπάρχει δι' ἐμέ. Εἶμαι τέκνον ἄστοργον, εἶμαι τέρας, τὸ ὅποιον πρέπει νὰ προξενῇ εἰς πάντα ἄνθρωπον φρίκην ! »

Ταῦτα λέγων ὁ Ἀλέξιος πίπτει ἐπὶ τῆς χλόης καὶ ἐκεῖ μένει ἀκίνητος μὲ καρδίαν κατεξέσχισμένην ἀπὸ τὴν ἀδημονίαν.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνδύμυχός τις φωνή, φωνὴ-θεῖα δίδει εἰς αὐτὸν θάρρος· « Ἄ ! ἐγείρεται κρᾶζον, ὁ πατήρ εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία του εἶναι ὡς ἡ τοῦ Θεοῦ ἀνεξάντλητος. Ὅχι, ἔσόν φρικώδης καὶ ἂν ἦναι ἡ διαγωγὴ μου, δὲν εἶμαι ἀμετακλήτως καταδικασμένος· ὄχι, ὁ πατήρ μου δὲν μὲ μισεῖ, καὶ δὲν θέλει μὲ καταρασθῇ. Θέλει μὲ ἐλεήσει διὰ τὰς τρυφάς

τῆς συνειδήσεώς μου. "Αν ἀρνηθῇ νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ υἱόν του, ὦ! τότε θέλω τοῦ ζητήσῃ νὰ μὲ κατατάξῃ μεταξύ τῶν ὑπηρετῶν τῶν ἐργατῶν του· διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν στερήσεων θέλω ἀλαίψῃ τὰ σφάλματά μου, θέλω ἀποδείξῃ τὴν εὐκρίνειάν τῆς μετανοίας μου, θέλω γίνῃ ἀξίος διὰ νὰ μοῦ ἀνοίξῃ μίαν ἡμέραν τὰς ἀγκάλας του καὶ νὰ μὲ ὀνομάσῃ πάλιν υἱόν του».

Ἀπεφάσισεν, ἀλλ' εἶναι ὠχρὸς, ὅλος τρέμει, καὶ εἶναι εἰς ἀμηχανίαν πῶς νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν του καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν συγχώρησίν του. Ἐπὶ τέλους, ἤξεύρων τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ πατήρ του ἤσυχολεῖτο συνήθως εἰς τὸν κήπου, εἰσέρχεται λαθραίως εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ εὐρίσκει τὴν γραίαν ἥτις τὸν εἶχεν ἀναθρέψῃ· ἅμα δὲ αὐτὴ τὸν εἶδεν ὀλίγον ἔλειψε νὰ λαιποθυμήσῃ ἀπὸ τὴν ἔκστασιν καὶ τὴν χαρὰν τῆς· ὁμοῦ δὲ μὲ τὴν τροφὸν του ἐμδαίνει εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πατρὸς του· τί ἐλέπει ἐκεῖ; τὴν εἰκόνα του, εἰς τὴν αὐτὴν πάντοτε θέτιν ἀνηρτημένην, τὴν εἰκόνα του τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε ῥιφθεῖσαν ἔξω ἀπὸ τὸν θάλαμον ἐκεῖνον. Τότε ἔλαβε περισσότερον θάρρος, καὶ ἐσκέφθη τρυφερόν καὶ εὐφρυνὲς μέσον διὰ νὰ γνωστοποιήτῃ εἰς τὸν πατέρα του τὴν ἐπιστροφὴν καὶ μεταμέλειάν του· καταδιδάξει τὴν εἰκόνα του καὶ λαμβάνει εἰς χεῖρας τοὺς χρωστήρας του.

Ἡ εἰκὼν παρίστα τὸν Ἀλέξιν ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἦτον, ἔχων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν χαρὰν τῆς ἀθωότητος καὶ εἰς τὰ χεῖλη τὸ μεῖδιμα τῆς εὐτυχίας. Ταχέως λαιπὸν ἐξαλείφει, μεταβάλλει καὶ διορθώνει τοὺς κυριωτέρους τοῦ προσώπου χαρακτῆρας. Τὸ πρότερον τόσον φαιδρὸν πρόσωπόν του ἤδη ἐκφράζει τὴν λήπην καὶ τὴν κατασχύνην· εἰς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του, ὑγροὺς ἀπὸ τὰ δάκρυα, ἐξεικονίζεται ἡ μεταμέλεια. Ἡ ὁμοιότης διατηρήθη· ἡ εἰκὼν παριστᾷ πάντοτε τὸν Ἀλέξιν, ἀλλ' ἤδη ἰκετεύοντα καὶ κατατεθλιμμένον.

Ἀκούσας τὰ θήματα τοῦ πατρὸς τοῦ ἀναβαίνοντος τὴν κλίμακα κρεμά τὴν εἰκόνα εἰς τὴν θέσιν τῆς, καὶ ἔπειτα κρύπτεται εἰς τὸν συγκοινοῦντα θαλάμουν.

Ἄμα εἰσῆλθεν ὁ πατήρ, ἔρριψε τὸ πρῶτόν του ἐπὶ τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ του, ὡς συνειθίζεν· ἀλλ' ἰδὼν αὐτὴν ἐξεπεριψε κραυγὴν, οὐχὶ ὅμως πλέον κραυγὴν κατάρας καὶ ὀργῆς, ἀλλὰ χαρᾶς καὶ εὐτυχίας. «Υἱέ μου! Ἀλέξιέ μου! ὦ! ὁ υἱός μου μετεμελήθη, ἐπέστρεψεν εἰς ἐμέ! Ἄ! Ἐλθέ, ὁ πατήρ σου σέ προσκαλεῖ, σέ συγχωρεῖ!»

Ὁ Ἀλέξιος ἐξορμᾷ ἐκ τοῦ θαλάμου ὅπου εἶχε κρυφθῇ καὶ πίπτει εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς του, ἀλλ' αὐτὸς τὸν ἐγείρει καὶ τὸν περισφίγγει εἰς τὰς ἀγκάλας του. Τὴν συμφιλίωσιν ἐπεδεξάσαν περιπτύξεις τρυφερώταται.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ διαγωγή τοῦ Ἀλεξίου ἐγένετο ἀμώμητος, καὶ ἠδύναυτο οἱ λοιποὶ ὁμηλικές του νέοι νὰ τὸν ἔχωσιν ὡς τύπον καὶ παράδειγμα.

Ἄς συγχαρῶμεν λοιπὸν ἐκείνους, οἵτινες, ὡς ὁ Ἀλέξιος, ἐπέστρεψαν διὰ τῆς μετανόιας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς· ἀλλ' ἄς συγχαρῶμεν ἀκόμη περισσότερον ἐκείνους, οἵτινες οὐδέποτε ἀπεμακρύνθησαν ἀπ' αὐτῆς.

Σέβας καὶ τιμὴ πρὸς τοὺς γονεῖς.

Δὲν ἔχομεν καθήκον μόνον κατὰ τὴν παιδικὴν καὶ νεανικὴν ἡλικίαν μας νὰ τιμῶμεν καὶ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς μας, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην μας τὴν ζωὴν· καὶ ὅσον μάλιστα προβαίνομεν εἰς τὴν ἡλικίαν, τόσον ἱερώτερον γίνεται τὸ καθήκον αὐτὸ εἰς ἡμᾶς, διότι τὸ παράδειγμά μας ἔχει περισσότεραν ἐαυρύτητα εἰς τοὺς νεωτέρους.

Δὲν ὑπάρχει ἀξίωμα ὅσον μέγα καὶ λαμπρὸν ἂν ἦναι, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μᾶς ἐξαιρέσῃ ἀπὸ τὸ χρέος αὐτό.

Ἐν ὅσῳ κατοικοῦμεν εἰς τὴν πατρικὴν μας οἰκίαν πρέπει νὰ ὡμεν τὸ σέβας ἡμῶν, προσέχοντες πάντοτε νὰ εὐχαριστῶμεν καὶ νὰ περιποιώμεθα ἀκαταπαύστως τοὺς γονεῖς μας.

Ἐάν δὲ ἡμεῖς μακρὰν, χρεωστοῦμεν νὰ γράφωμεν πρὸς αὐτοὺς συνεχῶς, νὰ πληροφορώμεθα περὶ τῆς ὑγείας των, καὶ νὰ γνωστοποιώμεν εἰς αὐτοὺς ὅ,τι μᾶς ἀφορᾷ, νὰ μὴ κάμνωμέν τι ἀξίον λόγου χωρὶς νὰ λαμβάνωμεν τὴν συμβουλὴν των καὶ νὰ πηγαίνωμεν νὰ τοὺς βλέπωμεν ὅσον συχνότερον μᾶς εἶναι δυνατὸν.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας μόνον ἡμεῖς, χρεωστοῦμεν νὰ παραγγέλλωμεν καὶ εἰς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ὑπηρέτας μας νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτοὺς σέβας βαθύτατον, καὶ νὰ συνειθίζωμεν τὰ μικρὰ μας τέκνα νὰ τιμῶσιν ἐκείνους ὅσον καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς.

Ἐάν κατ' εὐτυχίαν γίνωμεν περισσότερον πεπαιδευμένοι ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, δὲν πρέπει διὰ τοῦτο νὰ ὑπερηφανευώμεθα καὶ νὰ νομιζώμεν ὅτι εἴμεθα ἀνώτεροί των· διότι ἤτο προτιμώτερον τότε νὰ ἐρέναμεν ὅλως διόλου ἀμαθεῖς, παρὰ νὰ ἀποκτήσωμεν παιδείαν, ἡ ὁποία διαστρέφει τὴν καρδίαν μας καὶ μᾶς κάμνει νὰ γείνωμεν τέκνα ἀχάριστα.

Ὁ νέος ἐνίσταται διὰ τῶν προτερημάτων του, διὰ τοῦ θάρρους, ἢ διὰ ἰδιαζούσης εὐνοίας τῆς θεῆς Προνοίας ἀναδραίνει πολὺ ὑψηλότερα ἀπὸ τὴν πρώτην του κατάστασιν, γίνεται πλούσιος, ἰσχυρὸς καὶ ἐνδοξος. Τότε πρέπει νὰ νομίζῃ ἀνέκφραστον εὐδαιμονίαν τὸ νὰ καταστήτῃ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του μετόχους τῶν ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνει εἶναι καθήκον του· ἀλλὰ τὸ καθήκον αὐτὸ εἶναι τόσον εὐάρεστον, ὥστε δυνάμεθα συγχρόνως νὰ

τὸ ὀνομάσωμεν καὶ ἡδονήν· καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν ὑπάρχει ἡδονὴ θελκτικωτέρα, ἐντιμωτέρα καὶ ἀγνοτέρα ἀπὸ αὐτῆν.

Ὑπῆρξαν, ὡς λέγουσι, παιδία διεστραμμένα, τὰ ὅποια ἐγένοντο ἄνδρες σοφοὶ καὶ πλούσιοι ἐντρέποντο διὰ τὰ χονδρά καὶ ἀγροῖκα ἐνδύματα καὶ τὴν πενίαν τῶν γονέων των. Ἐγὼ δὲν πιστεύω, ὅτι ὑπάρχουσι τοιαῦτα τέρατα, καὶ ἂν ὑπάρχωσιν εἶναι πολλὰ ὀλίγα, καὶ προξενούσι φρίκην καὶ καταφρόνησιν εἰς ὅλους τοὺς τιμίους ἀνθρώπους.

Τέλος, τὸ σέβας καὶ ἡ τιμὴ τὰ ὅποια χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς γονεῖς μας δὲν πρέπει νὰ παύσωσιν ὁμοῦ μὲ τὴν ζωὴν των· πρέπει ἐπιμελῶς νὰ φυλάττωμεν καὶ νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην των.

Ὁ Ῥάπτης καὶ ὁ Τραπεζίτης.

Ἐξῆ μίαν φοράν εἰς τι χωρίον πλησίον τῶν Πατρῶν γέρον Ῥάπτης, ἀνθρώπος ἀγαθότατος, πτωχὸς μὲν ἀλλ' εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ὀλίγον τὸ ὅποιον μὲ τὸν κόπον του ἐκέρθαινε· ἡ σύζυγός του ἐσυμμερίζετο μὲ καλὴν καρδίαν τὴν παινίαν του καὶ ἐπροσπάθει παντοιοτρόπως νὰ ἡδύνη τὴν ζωὴν του· ἀμφότεροι ἦσαν πολὺ προχωρημένοι εἰς τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἀπελάμβανον καλὴν ὑγείαν καὶ ἀδιάκόπως εὐοράζοντο.

Ὁ μονογενὴς των υἱὸς Δημήτριος, λαβὼν παρὰ τῶν γονέων του ἀνατροφὴν πολὺ ἀνωτέραν τῆς θέσεώς των, ἐνωρὶς τοὺς ἄφησε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ νὰ ζητήσῃ τύχην. Εἰκοσιν ἔτη εἶχον παρῆλθαι μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ὁμίλου περὶ αὐτοῦ συγχότατα, παρεκάλουν καθ' ἐκάστην τὸν Ὑψίστον νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλείψῃ, πᾶσαν δὲ Κυριακὴν ὁ ἐφημέριος, ὅστις ἐσέδετο πολὺ τοὺς γονεῖς, ἔκαμνε περὶ αὐτοῦ λόγον εἰς τὴν διδασχὴν του.

Καὶ ὁ υἱὸς ἀφ' ἑτέρου δὲν ἐλησμονεῖ τοὺς γονεῖς του. Ἀλλὰ πολλὰ περιστατικά τοῦ εἶχον συμδεῖ, καὶ δὲν ἠμπόρεστέ ποτε νὰ τὴν ἀποποιήσῃ περὶ ἑαυτοῦ, διότι εὕρισκετο εἰς τόπον ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε σχεδὸν συγκοινωνίαν μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐγενε τραπεζίτης, καὶ διὰ τῆς καλῆς του διαγωγῆς ἔκαμε περιουσίαν σημαντικὴν, καὶ λαδὼν αὐτὴν ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἤλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐν Ἀθήναις.

Ἄμα δ' ἔφθασε καὶ ἀποκατεστάθη, ἀπεφάσισε νὰ φροντίσῃ μόνος του περὶ τῶν γονέων του. Καὶ ἀφοῦ εἶπεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας του νὰ μὴ ἀνησυχῶσι περὶ αὐτοῦ, ἀνέβη εἰς τινα ἵππον, χωρὶς νὰ λάβῃ κανένα συνοδοιπόρου, καὶ μετέβη εἰς τὸν τόπον τῆς γεννησεώς του.

Ἦτον ἡ δεκάτη ὥρα τῆς νυκτός, καὶ ὁ γηραιὸς ῥάπτῃς ἐκοιμήτο μετὰ τῆς συζύγου του, ὅτε ἐξύπνησαν ἀπὸ τὸν κρότον τοῦ ὁποῖου ἐκαμνεν ὁ τραπεζίτης κρούων τὴν θύραν τῆς μικρᾶς τῶν οἰκίας. Ἠρώτησαν τίς ἐκρούεν· «ἀνοίξατε, ἀνοίξατε· τοῖς ἀπεκρίθη, εἶναι ὁ υἱὸς σας Δημήτριος».

— Ἄλλοῦ πῆγαινε νὰ τὰ εἰπῇς αὐτά, ἀπεκρίθη ἔσωθεν ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος, τράβα ἔς τὸν δρόμον σου, ληστὰ, δὲν ἔχεις νὰ κάμῃς ἐδῶ τίποτε· ὁ Δημήτριός μας εἶναι τὴν ὥραν αὐτὴν εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐὰν ὁ Θεὸς κηδύνησεν νὰ τὸν ἔχῃ ὕγιῃ.

— Ὁ υἱὸς σας δὲν εἶναι πλέον εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἀπεκρίθη ὁ τραπεζίτης, ἐπέστρεψε καὶ εἶναι αὐτός ὁ ὁποῖος τῶρα σὰς ὁμιλεῖ, ὁμιλεῖ, καὶ μὴ τοῦ κλείετε τὴν θύραν τῆς οἰκίας σας.

Ἄς σηκωθῶμεν, Ἰάκωβε, λέγει τότε ἡ μήτηρ του, τῷ ὄντι, νομίζω ὅτι ἐγνώρισα τὴν φωνὴν τοῦ Δημητρίου μας.

Ἠγέρθησαν τότε ἀμφότεροι καὶ ἐνεδύθησαν μὲ βίαν· ὁ πατὴρ ἤναψε τὸν λύχνον, καὶ ἡ μήτηρ του ἔτρεξε ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν· ἰδοῦσα δὲ τὸν Δημήτριον πάραυτα τὸν ἐγνώρισεν, ἐρρίφθη εἰς τὸν

τράχηλόν του καὶ τὸν περιέσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Συγκινηθεὶς ὡσαύτως καὶ ὁ Ἰάκωβος ἐνηγκαλίσθη τὸν υἱόν του, καὶ οἱ τρεῖς ὁμοίως χαίροντες, διότι μετὰ τόσων χρόνων χωρισμὸν εἶδον ἀλλήλους, δὲν ἠδύνατο νὰ χορτάσωσιν ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν, δεικνύοντες τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην των.

Μετὰ τὰς πρώτας τόσον γλυκείας ταύτας ἐκχύσεις τῆς χαρᾶς των, ὁ τραπεζίτης ἐξηγαλῆνωσε τὸν ἵππον του καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς μικρὸν σταῦλον, ὅπου ἦτο καὶ μία ἀγελάδα, καὶ ἔπειτα διηγήθη εἰς τοὺς γονεῖς του τὸ ταξιδίδιον του καὶ τὰ διάφορα συμβάντα τῆς ζωῆς του.

Ἡ λεπτομερὴς διήγησις του ἦτο διεξοδική καὶ ἤθελε δυσαρρεστήσει ἀκροατὰς ἀδιαφόρους, ἀλλ' ὁ υἱὸς ὅστις διηγεῖται εἰς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του ὅτι τὸν ἀφορᾷ δὲν κουράζει ποτὲ τὴν ὑπομονὴν των· δι' αὐτοὺς δὲ ὑπάρχουσι περιστάσεις ἀσήμεντοι· ἀλλ' ἀκούουσι τὸν υἱὸν των μετ' ἀπληστίας, καὶ τὰ ἐλάχιστα περιστατικά τῆς ζωῆς του προξενοῦσιν εἰς αὐτοὺς ζωηράν ἐντύπωσιν χαρᾶς ἢ λύπης.

Ὅτε ἐτελείωσε τὴν διήγησίν του τοὺς εἶπεν ὅτι ἤθελε νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτοὺς μέρος τῆς περιουσίας του, καὶ παρεκάλεσε τὸν πατέρα του νὰ μὴ ἐργάζηται εἰς τὸ ἐξῆς. «Ὁχι, υἱέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἰάκωβος, ἀγαπῶ τὸ ἐπάγγελμά μου καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ ἐγκαταλείψω.

— Πῶς λοιπόν ! εἶπεν ὁ τραπεζίτης, δὲν εἶναι καιρὸς ν' ἀνακαυθῇτε πλέον ; δὲν σᾶς προτείνω νὰ ἔλθητε μαζί μου εἰς Ἀθήνας, διότι γνωρίζω ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη πόλις δὲν ἠμπορεῖ νὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ· οὔτε θέλω νὰ διαταράξω τὴν ἡσυχον ζωὴν σας, ἀλλὰ τοῦλάχιστον μὴ κοπιᾶτε τοῦ λοιποῦ ἀφοῦ ἠμπορεῖτε νὰ ζῆτε ἐν ἀνέσει.

Ἡ μήτηρ ὑπεστήριζε τοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ της καὶ ὁ Ἰάκω-

Εως συγκατατέθη. «Καλὰ, Δημήτριε, εἶπε, διὰ νὰ σὲ εὐχαριστήσω δὲν θὰ ἐργάζωμαι πλέον δι' ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, ἀλλὰ θέλω μόνον διορθῶναι τὰ παλαιὰ μου φορέματα καὶ τὰ φορέματα τοῦ ἐφημερίου».

Μετὰ τὴν συνθήκην αὐτὴν ὁ τραπεζίτης ἐρρόφησε τὰ δύο πρόσφατα ὡὰ τὰ ὁποῖα τοῦ ἔβρασεν ἡ μήτηρ του, καὶ κατακλιθεὶς ἐκοιμήθη μὲ τὴν ἀγαλλίασιν ἐκείνην, τὴν ὁποῖαν αἰσθάνονται μόνον τὰ φιλόστοργα τέκνα.

Ὁ Δημήτριος ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας μετὰ τῶν γονέων του καὶ ἀφήσας σημαντικὴν ποσότητα χρημάτων, ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας.

Ἀλλὰ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἐκθαμβὸς βλέπει τὸν πατέρα του ἐνῆπιόν του. «Ποία αἰτία σὲ παρεκίνησε, πάτερ μου, νὰ ἔλθῃς, τοῦ εἶπεν.»

— Υἱέ μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρον, σοὶ φέρω τὰ χρήματά σου, λάβετα, θέλω νὰ ζήσω μὲ τὸ ἔργον μου, διότι ἀποθνήσκω ἀπὸ στενοχωρίαν, ἀφ' ὅτου ἔπαυσα νὰ ἐργάζωμαι.

— Καλὰ! πάτερ μου, ἐκάνελαδεν ὁ Δημήτριος, ἐπίστρεψε εἰς τὸ χωρίον σου, καὶ ἐξακολούθει τὸ ἔργον σου, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ διασκεδάζῃς· ἔπαρε ὀπίσω τὸ βαλάντιόν σου, καὶ μὴ λυπῆσαι τὸ ἰδικόν μου.

— Καὶ τί θέλεις νὰ κάμω τὰ χρήματά σου; ἀπάντησεν ὁ Ἰάκωβος.

— Μεταχειρίσου τα εἰς ἐσθήθειαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν δυστυχῶν, καὶ κάμε ὅ,τι σοὶ εἶπη ὁ ἐφημέριος.

Καταθελχθεὶς ὁ ἀγαθὸς γέρον ἀπὸ τὴν τοιαύτην τοῦ υἱοῦ του ἀπάντησιν, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον του καὶ ἐξηκολούθησαν αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ του ἐργαζόμενοι, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κοπιᾶζωσι πολὺ. Καθ' ἑξαμηνίαν ἤρχετο καὶ τοὺς ἐπεσκέπτετο ὁ υἱὸς των, καὶ ποτὲ δὲν ὑπῆρξαν υἱὸς καὶ γυναῖς εὐτυχέστεροι.

Συγκατάθασις καὶ περιποίησις πρὸς τοὺς γονεῖς.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀγαπῶμεν μόνον τοὺς γονεῖς μας, πρέπει ὅμως νὰ δεικνύωμεν τοῦτο εἰς αὐτοὺς, μὴ λησμονοῦντες τίποτε ἀπ' ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν των.

Πρέπει νὰ φερώμεθα πρὸς αὐτοὺς μὲ προθυμίαν καὶ ἀγάπην, διότι ἂν δὲν ἔχωμεν τοιοῦτον χαρακτήρα, οὔτε ἡμεῖς ἡμποροῦμεν νὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς, οὔτε ἄλλους νὰ κάμωμεν.

Τὸ προτέρημα τοῦτο δυσκόλως κάποτε ἀποκτάται· κατ' ἀρχὰς δυσκολευόμεθα νὰ νικήσωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, καὶ νὰ μὴ λέγωμεν ἢ πράττωμεν τίποτε δυσάρεστον εἰς ὅσους ἀγαπῶμεν, ἀλλ' ἀπ' ἧς ὥρας ἀποκτήσωμεν αὐτὴν τὴν ἑξίν, θέλει εἶναι εὐκόλῳ εἰς ἡμᾶς τοῦτο, καὶ θέλωμεν γευθῇ τοὺς πολυτίμους καρποὺς τῆς διαγωγῆς μας ταύτης.

Πάντοτε εἶναι κάκιστον πράγμα νὰ παροργιζώμεθα καὶ νὰ δεικνύωμεν διάθεσιν κακὴν, ἀλλὰ νὰ παροργιζώμεθα ἐναντίον τῶν γονέων μας δὲν εἶναι μόνον παράδοξον καὶ παράξενον, ἀλλὰ καὶ ἐγκληματικόν.

Ἀνωφελεῖς καὶ ἀνίσχυροί εἶναι οἱ λόγοι ἐκείνων, οἵτινες ζητοῦσι νὰ παραστήσωσιν ὡς αἰτίαν τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τὴν ἑρμὴν τοῦ χαρακτήρος, καὶ ὅτι ἡ καρδία δὲν ἔχει κάμμίαν δύναμιν· αἱ κατὰ τῶν γονέων παραφοραί εἶναι ἀδικαιολόγηται.

Ἡ φιλοφροσύνη, ἡ πραότης καὶ ἡ ἀγαθότης εἶναι προτερήματα ἀξιαγάπητα, τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι τὰ θελγητρά τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας. Δι' αὐτῶν δὲν δυναίμεθα, εἰς τὰς μετὰ τῶν ξένων σχέσεις μας, νὰ προσελκύσωμεν τὴν εὐνοίαν των, ἀλλ' ἐντὸς τῆς οἰκογενείας αὐτὰ εἶναι ἐκ τῶν καθηκόντων μας. Κατ' ἐξοχὴν δὲ εἶναι καθήκον πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μας, οἵτινες ἐνεκα τῶν εὐεργασιῶν τὰς ὁποίας μᾶς ἔκαμαν, ἔχουσι δικαίωμα

ὃ ἀπαιτῶσιν, ὅχι μόνον νὰ τοὺς σεβώμεθα, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς περιποιώμεθα φιλοστοργῶς.

ἔμεθα λοιπὸν εἰς αὐτοὺς ὑπομονητικοί, φιλόφρονες καὶ πρόθυμοι, ὥς ἀποκρινώμεθα πάντοτε μὲ πρόσωπον φαιδρὸν. Καὶ ἀκόμη ὥς φροντίζομεν περὶ αὐτῶν καθὼς μᾶς ὑπαγορεύει ἡ ἀληθὴς φιλοστοργία.

Ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας των κλίνουσι φυσικὰ εἰς τὴν μελαγχολίαν, ὥς μὴ δίδωμεν λοιπὸν ἀφορμὴν νὰ λυπῶνται, ἐξ ἐναντίας μάλιστα ὥς ἐφευρίσκωμεν καθ' ἑκάστην τρόπον νὰ τοὺς εὐφραίνωμεν.

Εάν ἡ προθυμία καὶ αἱ περιποιήσεις μας διατηροῦνται πάντοτε αἱ αὐταί, μόνον ἡ ὄψις μας θέλει δίδει ζωὴν εἰς τοὺς γονεῖς μάλ' καὶ τοὺς καχιστὰ παιδοὺς.

Πᾶν μερίδιμα τῶν χειλέων των καὶ πᾶν χαροποιὸν αἶσθημα, τὸ ὅποιον θέλει αἰσθάνεται ἡ καρδιά των ἕνεκα ἡμῶν, συυτελεῖ εἰς τὴν παράτασιν τῶν ἡμερῶν των καὶ εἰς τὸ νὰ λαμβάνωμεν ἀδιακόπως τὰς εὐλογίας των.

Τοιοιουτρόπως, διπλὴν ἀμοιβὴν θέλομεν ἔχει ἐκ τῆς διαγωγῆς μας· ἡ πρώτη εἶναι ἡ εὐδαιμονία τῶν γονέων μας, καὶ ἡ δευτέρα ἡμῶν αὐτῶν ἡ εὐδαιμονία, τὴν ὁποίαν θέλουσιν ἐλκύσει ἐξ οὐρανοῦ αἱ εὐχαὶ των, διότι εὐχαὶ γονέων εἶναι εὐχαὶ εὐπρόσδεκτοι εἰς τὸν Θεὸν καὶ στηρίζουσι θεμέλια οἰκῶν· αἱ δὲ κατὰ βίαν αὐτῶν καταστρέφουσιν αὐτά.

Αἰκατερίνη.

Ἡ Αἰκατερίνη ἦτο θυγάτηρ τινὸς κτίστου, ἀνθρώπου τιμιωτάτου καὶ φιλοπόνου, ὅστις εἶχε μικρὰν οἰκίαν καὶ μικρὸν ἀγρὸν, καὶ ἐφρόντιζε πολὺ περὶ τῆς οἰκογενείας του. Ἡ θυγάτηρ του εἶχεν ἐνβῆ ὑπηρετρία πλῆσιόν εἰς καλὴν οἰκογένειαν, ἀπὸ τὴν ὁ-

ποιάν ἐλάμβανε μισθὸν ἀξιόλογον· ἀλλὰ μαθοῦσα ὅτι ἡ μήτηρ της, πεντήκοντα πέντε ἐτῶν οὖσα, εἶχεν ἀσθενήσει καὶ μόλις ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ κρατοῦσα βράδιον, ἐγκατέλειπε τὴν κερδῆ θέσιν της καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν μητέρα της διὰ νὰ ἴδῃ εἰς τὸ ἐξῆς πλησίον της.

«Ἐπιθυμῶ, τῇ εἶπε, νὰ μένω τοῦ λοιποῦ μαζὶ σου καὶ ἀντὶ νὰ ὑπηρετῶ τοὺς ξένους, εἶναι προτιμότερον νὰ ὑπηρετῶ τὴν μητέρα μου.»

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡσθένησεν ὁ πατήρ της καὶ ἔργεινε σχεδὸν τυφλός, προσβληθείς ὑπὸ θεινῆς νόσου.

Ἡ Αἰκατερίνη ἐπεριποιήθη τὸν πατέρα της, ὅσον καὶ τὴν μητέρα της· ὅ,τι εἶχεν οἰκονομήσει ἐκ τῶν περισσευμάτων τοῦ μισθοῦ της ἐξωδεύθη, καὶ ὁ μικρὸς ἀγρὸς ἐπωλήθη. Ἀλλ' ἄνθρωποι ἐλεήμονες ἔσπευσαν νὰ συνδράμωσι τὴν ἐξαίρετον κόρον, τῆς ὁποίας ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς της ἀγάπη ἐπροξένει εἰς ὅλους θαυμασμόν.

Μετὰ δέκα ἔτη ἀπεβίωσεν ὁ πατήρ της, καὶ ἡ Αἰκατερίνη τὸν ἔκλυσσε πικρῶς.

Κάποιος τῆς εἶπε· «Καὶ ἐκεῖνος καὶ σὺ ἠλευθερώθητε ἀπὸ τὰ βάσανα· ὑπέφερε τόσον ὁ δυστυχής! καὶ σὺ εἰς τὸ ἐξῆς θέλει ἀνακουφισθῇ.»

— Ὅστις μοῦ ὁμιλεῖ τοιουτοτρόπως, ἀπεκρίθη ἡ Αἰκατερίνη, νομίζει ὅτι με παρηγορεῖ, καὶ ὅμως με λυπεῖ, διότι δὲν ἠξεύρει πόσον ἡγάπων τὸν πατέρα μου... Τέλος, ὁ Θεὸς τὸν ἀντήμειψε, καὶ ἐγὼ ἀναμένω τὴν ἰδικὴν μου ἀμοιβήν.

Ἡ Αἰκατερίνη ἔμεινε μόνη με τὴν μητέρα της, ἔνηθεν, ἐβοτάνιζε καὶ ἀφιέρουσε τὸν περισσότερον καιρὸν της νὰ περιποιῇται τὴν ἀσθενῆ.

Ἡ μήτηρ της, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἠμποροῦσε νὰ περιπατῇ ὀλίγον

στηριζομένη ἐπὶ ράβδῳ, ἀπετυφλώθη καὶ αὐτὴ ὅλως διόλου, καὶ κατήντησε παράλυτος, ὥστε δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ κινηθῇ. Ἦτοσαν ἐπὶ τὴν ἐγείρωσι, νὰ τὴν κατακλίνωσι καὶ νὰ τὴν καθίζωσιν.

Ἐκκοσιν ἔτη ἀπέρασαν, καὶ δὲν παρήρχετο νύξ χωρὶς νὰ ἐξυπνήσῃ ἡ Αἰκατερίνη καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς πασχούσης μητρός της. Ἐνταῦθα ἀπίστευτοι αἱ πρὸς τὴν μητέρα φροντίδες της.

Αὕτη ἦτον γυνὴ εὐσεβεστάτη, εἰς τοιαύτην οὐσα κατάστασιν προστῆχετο καθ' ἑκάστην ἐπὶ τῆς ἑδρας καθήμενη. Τὴν δὲ παρὰ τὴν Κκοιμήσεως εἶπε εἰς τὴν θυγατέρα της· «Αὔριον, κόρη μου, εἶναι ἡ ἑορτὴ τῆς δεκάτης πέμπτης Αὐγούστου, τῆς Πανηγυρίας· ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Εἰς καλλιτέραν ὁπωσοῦν κατάστασιν, καὶ μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς μετακομίσεως, ἄλλα τέκνα ἀγαπῶντα μάλιστα τοὺς γονεῖς των, ἤθελον προβάλλει προσκόμματα διὰ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἄνθρωπον τόσο ἀσθενῇ... Ἀλλ' ἡ Αἰκατερίνη ἀπεκρίθη μετὰ προθυμίας... «Ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν; Μάλιστα! καλὴ μου μήτηρ, θὰ ὑπάγωμεν, ἔσο ἡσυχος, ἐγὼ θὰ σὲ ὑπάγω.» Καὶ ταῦτα εἰποῦσα λαμβάνει τὴν χεῖρά της καὶ τὴν φιλεῖ, διότι πάντοτε μὲ θωπείας καὶ μὲ τρυφερὰς περιποιήσεις τὴν ὠμύλει.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ Αἰκατερίνη περνᾷ τὸν ἀριστερόντης βραχίονα εἰς τὴν μεγάλην καθέδραν, κρατεῖ πρὸς στιγμὴν τὴν μητέρα της ὀρθίαν, καὶ ἔπειτα τὴν λαμβάνει διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός· ὑποστηριζομένη οὕτως ἡ γράϊα ἔκαμε δύο βήματα... ἀλλὰ πάραυτα ἵσταται· ἡ Αἰκατερίνη τὴν καθίζει πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα τὴν σηκώνει καὶ ἀρχίζουν τὸν δρόμον. Ὁ κοπιαστικὸς αὐτὸς δρόμος διήρκεσε τρία τέταρτα τῆς ὥρας διὰ νὰ διέλθωσι διάστημα πέντε μόνον λεπτῶν.

Εἰς τὴν ἐπιστροφὴν, ἥτις ἔγινε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἡ Αἰ-

κατερίνη φαιδρά πάντοτε ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρα της· «Ε! φι-
τάτη μου μητέρα, προστηυχήτης εἰς τὸν Ὑψιστον; Εἶσαι εὐχαρι-
στημένη; Δὲν πιστεύω ὅτι ἐκουράσθης, δὲν εἶναι ἀλήθεια;»

Ὁ κοπιαστικὸς αὐτὸς περίπατος ἐπαναλαμβάνετο ὅσας ἡμε-
λες ἡ γηραιὰ μήτηρ.

Ἡ Λικατερίνη ἔτρωγε τὸ μαῦρον ψωμίον, τὸ ὁποῖον τῇ ἔδιδεν
ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἀγαθοεργείας καὶ ἡγόραζε ψωμίον λευκὸν διὰ τὴν
μητέρα της. Ὅσον δὲ συχνότερα ἤμποροῦσε τῇ ἔφερε βούτυρον,
καὶ γάλα, ἐνῶ αὕτη ἔτρωγε μόνον ἐλαίας.

Μίαν ἡμέραν ἄνθρωπός τις προσέφερεν εἰς αὐτὴν πλακοῦντα,
τὸν ὁποῖον μόλις ἤγγισε καὶ ἔπειτα τὸν ἀφῆκε. Μετὰ πολὺν καιρὸν
ιδὼν ἀκόμη τὸν πλακοῦντα ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἠρώτησε·

— Πῶς δὲν ἐφάγετε τὸν πλακοῦντα;

— ὦ! τὸν φυλάττω διὰ τὴν μητέρα μου, καὶ εἰς τὸ γεῦμά
της δίδω ἀπὸ ἐν μικρότατον τεμάχιον, καὶ τρῦτο εἶναι εὐωχία
δι' αὐτήν.

— Καὶ σὺ δὲν τρώγεις;

— ὦ! τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ ἄδικον νὰ σμικρύνω τὸ καθημερι-
νὸν μερίδιον τῆς πτωχῆς γυναίκος, αὐτὸ εἶναι ἡ ἡδονή της... Νὰ
μὴ βλέπη, νὰ μὴ ἀκούῃ καὶ νὰ πάσχη πάντοτε... Εἶναι πολὺ μι-
κρὸν πράγμα αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἤμπορῶ νὰ τῆς κάμω.»

Διότι ἡ ἄμοιρος ἐντελῶς εἶχε κωφασθῇ.

Ἐκάθητο ἐπὶ καθαριωτάτης καθέδρας ἀναπαυτικώτατα, ὥστε
ἡδύνατο ἕκαστος νὰ παρατηρήσῃ μὲ πόσῃ φιλοστοργίᾳ τὴν ἐπι-
ριποεῖτο ἡ θυγάτηρ της.

Ἐνίστε οἱ πόνοι ἠρέθιζον τὸν χαρακτῆρά της καὶ ἐγίνετο δυσσι-
κονόμητος· ἀλλ' ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ φιλοπροσύνη τῆς Λικατερίνης
δὲν ἀπέκαμνον. Εἰς τοὺς ἐρχομένους νὰ τὴν ἐπισκευθῶσιν ἔλεγεν·

«Ἄ! ἀντὶ τὴν ἐδίδετο ἄλλοτε ἦτο τόσον ἀξία γυνή· ἐκοπίασε
τόσον διὰ νὰ συντηρήσῃ τὴν οἰκογένειάν της εἰς τὰς ἀντXRερεῖς

περιστάσεις! Ἦτο τόσο ἀγαθὴ καὶ τόσο γλυκεῖα! Ἐάν πρό-
τινος καιροῦ ἐγείνε καὶ ἐξακολουθῇ νὰ ᾔηται δύσκολος, δὲν εἶναι
σφάλμα τῆς, πταίει ἡ ἀσθενεία τῆς. Ἄ! ὁ Θεὸς θέλει τὴν ἀν-
ταρξάμεν!...

Καὶ τὴν ἐξαίρετον αὐτὴν θυγατέρα, ἥτις εἶναι ἀξία νὰ λαμ-
βάνηται ὡς παράδειγμα, μεγάλως θέλει ἀνταμείψει ὁ Ὑψιστος.

Ἄ δελφικὴ ὁμόνοια.

Τὸ καλλίτερον δεῖγμα, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς
τοὺς γονεῖς μας ὅτι τοὺς σεβόμεθα, εἶναι ν' ἀγαπῶμεν φιλοστόργως
τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς μας, καὶ νὰ ζῶμεν πάντοτε εἰρη-
νικῶς με' αὐτούς.

Κάνεν πράγμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα καὶ
τὴν μητέρα ὅσον τὸ νὰ βλέπωσι τὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν τῶν
τέκνων τῶν.

Τὸ ἰσχυρότερον δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ κακὴν χρῆσιν τῶν δυ-
νάμεών του, ἀλλὰ μάλιστα νὰ φέρεται με' πραότητα καὶ συγ-
κατάσσειν εἰς τὸ ἀσθενέστερον. Τοῦτο δὲ πάλιν δὲν πρέπει νὰ
καταχρᾶται τὴν ὑπομονὴν τῶν μεγαλειτέρων, ἀλλὰ με' προσε-
χὴν ν' ἀπέχη ἀπὸ ὅ,τι ἠμπορεῖ νὰ παροργίσῃ τοὺς ἀδελφοὺς του.

Ποτὲ οἱ ἀδελφοὶ δὲν πρέπει νὰ ὑβρίζωσι καὶ νὰ κτυπῶσιν ἀλ-
λήλους. Πῶς θὰ ζήσωμεν καλῶς με' τοὺς ξένους, εἴαν δὲν ἠμπο-
ρῶμεν νὰ ὁμονήσωμεν με' αὐτὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μας.

Ἐχομεν καθήκον νὰ δίδωμεν εἰς αὐτὰ ἀκαταπαύστως τὸ
καλὸν παράδειγμα, καὶ νὰ ζητῶμεν ἀπὸ αὐτὰ διὰ τῆς δια-
γωγῆς καὶ τῶν συμβουλῶν μας, νὰ κάμνωσιν ὅ,τι εὐχαριστεῖ
τοὺς γονεῖς μας.

Τοιοιτοτρόπως οἱ ἀδελφοὶ ἔχουσι σημαντικὸν καθήκον· ἐπειδὴ
εἶναι φρενιμότεροι καὶ τὸ παράδειγμα ἔχει περισσοτέραν ἰσχύν

ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δεικνύωσι πρῶτοι αὐτοὶ ὑπακοήν εἰς τοὺς γονεῖς ἐντελῆ, καὶ διαγωγὴν ἄμεμπτον.

Ὁ πρωτότοκος χρεωστεῖ πρὸς τούτοις νὰ φροντίξῃ διὰ τοὺς μικροτέρους ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς του, νὰ τοὺς συμβουλεύῃ καὶ νὰ διορθώῃ φιλικῶς τὰ σφάλματά των, καὶ νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ὡς τὸν βοηθὸν καὶ ἀναπληρωτὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς των εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἀδελφῶν του. Τοῦτο εἶναι συγχρόνως καὶ μεγάλη τιμὴ εἰς αὐτὸν καὶ ἱερὰ ὑποχρέωσις.

Οἱ ἀδελφοὶ χρεωστοῦσι νὰ ᾔναι περιποιητικοὶ καὶ συμπαθεῖς εἰς τὰς ἀδελφάς των· ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι ἀσθενέστεραι ἐκ φύσεως, ἔχουσι δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι περισσοτέραν ἐπιείκειαν. Πρέπει νὰ τὰς παρηγορῶμεν εἰς τὰς λύπας των καὶ νὰ τὰς συμβουλεύωμεν εἰς τὰς ἐργασίας των· πρὸ πάντων δὲ, δὲν πρέπει νὰ ἐμιλῶμεν ποτε εἰς αὐτάς μὲ τραχύτητα ἢ σκληρότητα, ἢ νὰ λέγωμεν ἔμπροσθέν των ὅτι θύναται νὰ λυπήσῃ τὴν ἀκοήν των. Ἔχομεν καθήκον νὰ σεβώμεθα τὴν σεμνότητά των, καὶ νὰ φειδώμεθα τῆς εὐαισθησίας των.

Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ πρέπει νὰ συναμιλῶνται μετὰ τῶν εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ ἕκαστος νὰ ζητῇ πῶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν ἄλλον δείγματα αὐτῆς. Οἱ ἀδελφοὶ χρεωστοῦσι νὰ δοκιμάζωσιν εἰ δυνατόν νὰ ὑπερβῶσι τὰς ἀδελφάς των εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν αὐτόν· διότι ὅσην περισσοτέραν εὐγένειαν καὶ συμπάθειαν περικυβύουσι πρὸς αὐτάς, τόση καλλιτέραν ἰδέαν θέλουσι δώσει περὶ τῶν αἰσθημάτων των· καὶ ἡ γλυκεῖα ἐμόνοια ὅλης τῆς οἰκογενείας, θέλει εὐφραίνει τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν καρδίαν.

Ἡ σὺναξις τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ μικρὰ Εὐγενία ἀσθενήσασα, εἶχε μείνει τὰς ὥρασιότέρας τῆς ἀνοιξέως ἡμέρας ἐπὶ τῆς κλίνης· ὅτε ἀνέλαθε καὶ ἤρχισε ν' ἀ-

νακτᾷ τὰς δυνάμεις τῆς ἐνεθυμήθη τὰ ἄνθη, καὶ ἠρώτησεν ἂν καὶ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἦσαν εὐμορφὰ ὅσον καὶ τὸ παρελθόν. Ἡ Εὐγενία ἠγάπα πολὺ τὰ ἄνθη, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγεία τῆς ἀκόμῃ δὲν τῇ ἐστὶ, εἰ νὰ ἐξέλθῃ διὰ νὰ συλλέξῃ.

Τότε ὁ πρωτότοκος ἀδελφός τῆς Εὐγενίος ἔλαβε κἀνιστρον καὶ εἶπεν εἰς τὴν μητέρα του· «Πηγαίνω νὰ τῆς φέρω τὰ εὐμορφότερα ἄνθη τῶν ἀγρῶν· πότον θὰ χαρῇ ὅταν ἐπιστρέψω!

Ὑπῆγε λοιπὸν εἰς τὴν ἐξοχὴν πρώτην τότε φορὰν ἐκείνην τὴν ἀνοιξιν, διότι ἀφ' ὅτου εἶχεν ἀσθενήσει ἡ ἀδελφή του δὲν ἀνεχώρει ἀπὸ τὸν θάλαμόν της. Ἡ ἀνοιξὶς τῇ ἐφάνη παρά ποτε ὥραιότερα καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ὅλα περὶ αὐτὸν ἐγέλων, ὅτε ἐνεθυμεῖτο ὅτι ἐσώθη αὕτη ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ὁ Εὐγένιος ἔτρεχεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀναδαίνων καὶ καταδαίνων λόφον ὑψούμενον ἐκεῖ πλησίον· αἱ ἀηδόνες ἔψαλλον, αἱ μέλισσαι ἐδόμβουν, περίξ των ἐπέτοντο αἱ χρυσαλίδες, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἐβλάστανον ἄνθη εὐμορφότατα.

Μετ' ὀλίγον τὸ κἀνιστρον ἦτο πλήρες· ἐπάνω δὲ αὐτοῦ ἔδωκεν ὥραϊον στέφανον, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασεν ἀπὸ ἄνθη κόκκινα περασμένα εἰς βλαστόν· ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν, ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν σκιὰν βαλκανιδιάς, καὶ μειδιῶν ἐθεώρει τὸ ἔργον του, καὶ τὴν ἐξοχὴν ἥ ὁποία ἔλαμπεν ἀπὸ τὰς πρώτας ἀκτῖνας τῆς ἀνοιξίως, καὶ μὲ εὐφροσύνην τῆς ψυχῆς του ἤκουσε τὸ ἄσμα τῶν ἠδόνων. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο κουρασμένος, ἀπεκοιμήθη.

Καθ' ὃν δὲ καιρὸν ἡσύχως ἐκοιμάτο, ὁ καιρὸς μετεβλήθη καὶ θύελλα μετ' οὐ πολὺ ἐξερράγη. Νέφη μαύρα ἐπισκωροῦνθησαν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀστραπαὶ διέσχισαν αὐτόν καὶ ὁ κεραυνὸς ἀντήχει. Λίγνης ἤρχισε νὰ μυκᾶται καὶ ὁ ἄνεμος εἰς τοὺς κλάδους τῶν δένδρων· τὸ παιδίον ἐσκίρτησε καὶ ἐξύπνησεν. Ἰδὲ τὸν οὐρανὸν κατασκότεινον καὶ μὴ φωτιζόμενον ἀπὸ κημῶν ἡλιακῶν ἀκτῖνα, μόλις δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ πάραυτα ἤκουσε τὸν φοβερόν πάταγον κεραυνοῦ· τὸ ὀνιστὺχὲς παιδίον ἔμεινεν ὡς

ἀπόπληκτον ἐνώπιον τῆς ἀπροόπτου αὐτῆς ἀναστατώσεως τῆς φύσεως.

Φεῦ! τοιουτοτρόπως πολλάκις ταραττόνται αἱ ἡδοναί, τὰς ὁποίας ἀπολαμβάνει ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὸ αἰφνιδίου καταγίγδοις.

Μεγάλαι σταγόνες ὕδατος ἤρχισαν νὰ διαπερῶσι τὰ φύλλα τῆς βαλανιδιάς, τὸ δὲ παιδίον ἐντρομον γενόμενον ἤρπασε τὸ κἀνιστρον καὶ ἔφυγεν. Ὁ κεραυνὸς ἤστραπτε καὶ ἐδρόντα ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἡ βροχὴ καὶ ἡ θύελλα ἤξανον. Τὰ φορέματα τοῦ Εὐγενίου διεπεράσθησαν ἀπὸ τὴν βροχὴν, τὸ ὕδωρ ἔρρεε κρουνηδὺν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὤμων του, καὶ μόλις ἤμποροῦσε νὰ ἐξαικολουθήσῃ τὸν δρόμον του.

«Θεέ μου! ἔκραζεν, ἀφ' οὗτόν ποτε ἐκοπίασα διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ ὀλίγον τὴν ἀδελφὴν μου, πρέπει νὰ χαθῶσιν ὅλα!» θυμωθεὶς δὲ ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ κἀνιστρον κενόν, διότι ἡ βροχὴ τοῦ εἶχε σκορπίσει τὰ ἄνθη, καὶ κλαίων κατὰδρεκτός ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἡ καταιγὶς παρῆλθε μετὰ μίαν ὥραν, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐκαθαρίσθη· τὰ πτηνὰ ἀνέλαδον τὸ ἄσμά των καὶ ὁ γεωργὸς τὴν ἀξίαν του· ὁ αἶθρ εἶχε καθαρισθῇ καὶ ὀροσισθῇ, καὶ γλυκεῖα ἡρεμία ἐπεκράτει εἰς ὅλην τὴν κοιλάδα καὶ εἰς τοὺς περίχ λόφους. Ἐφαίνετο ὅτι ὅλη ἡ φύσις εἶχεν ἀναγεννηθῇ· οἱ δὲ κάτοικοι τῶν ἀγρῶν χαίροντες καὶ εὐγνωμονοῦντες παρηκολούθουν μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς των τὰς ἀπομακρυνόμενας νεφέλας, αἵτινες ἤλθον πρὸ ὀλίγου νὰ φέρωσι τὴν εὐλογίαν καὶ εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀγρούς των.

Ὁ Εὐγένιος ἐντράπη διὰ τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ τὸν θυμὸν του, ὅθεν σιωπῶν ἐπέστρεψε διὰ νὰ εὑρῇ τὸ κἀνιστρόν του καὶ νὰ τὸ γεμίσῃ μὲ νῆα ἄνθη. Τὸ κἀνιστρον ἔκειτο ἀκόμη εἰς τὴν κατωφέρειαν τοῦ λόφου μεταξὺ ἐνὸς θάμνου, ὅστις τὸ ἐπροφύλαξεν ἀπὸ

τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀνέμου. Τὸ παιδίον τὸ ἐπῆρεν, ἀλλὰ μὲ τὴν του ἐκπληξιν παρτήρησεν ὅτι μετὰ τὴν βροχὴν εἶχον ἀναφανῆ ἀναθίματα ἄλλα νέα ἄνθη. Μύριοι κάλυκες εἶχον ἀνοίξει, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἔστραπτον ὡς ἀδάμαντες αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς· ὁ Εὐγένιος ἔτρεχεν ὡς μέλισσα ἀπὸ τὸ ἐν ἄνθος εἰς τὸ ἄλλο, καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν ἐγέμισε τὸ κἀνιστράν του.

Τότε ἐκρύβη καὶ ὁ ἥλιος ὀπισθεν τοῦ ὄρους, τὸ δὲ παιδίον πληρὲς ἀπὸ χαρὰν ἐπέστρεφεν εἰς τὴν οἰκίαν, βλέπον ἐκθαμβὸν τὴν εὐμορφίαν τῶν ἀνθῶν του, καὶ τὸν ὀροστερόν καὶ ῥοδόχρουν στέφανόν του.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ θύοντος ἡλίου ἐφώτιζον τὸ χαριέν πρόσωπόν του, τὸ ὁποῖον ἔγινε φαιδρότερον καὶ συμπαθέστερον, ὅτε εἶδε τὴν χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην τῆς ἀγαπητῆς του ἀδελφῆς.

Δὲν εἶναι ἀληθές, Εὐγένιε, τοῦ εἶπεν ἡ μήτηρ του, ὅτι αἱ ἡδοναὶ τὰς ὁποίας προξενούμεν εἰς ὅσους μᾶς ἀγαπῶσιν, εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι προξενοῦσι καὶ εἰς ἡμᾶς περισσοτέραν χαρὰν ;»

Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν ὁ Εὐγένιος διὰ δύο λόγους ὑπῆρξεν εὐτυχής, πρῶτον διότι εὐχαρίστησε τὴν ἀδελφήν του, καὶ δεύτερον ὅτι ἔγινεν ἄξιος τῶν ἐπαίνων τῆς μητρός του.

Ἀφοσίωσις πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ θυσίαι
χάριν αὐτῶν.

Ὅταν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μᾶς γηράσῃσι καὶ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐπαρκῶσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν διὰ τῆς ἐργασίας τῶν χειρῶν τῶν, ἔχομεν τὸ καθῆκον νὰ ἐργαζώμεθα δι' αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς συντηρῶμεν, προσφέροντες ὅ,τι ἡμπορεῖ νὰ καταστήσῃ εὐάρεστον τὴν ζωὴν τῶν.

Τὸ καθῆκον αὐτὸ μᾶς τὸ ὑπαγορεύει, ὡς εἶναι φανερόν, ἡ εὐ-

γνωμοσύνη· διότι καὶ οἱ νόμοι τὸ προστάξουσι καὶ ἡ φύσις μας τὸ διδάσκει.

Ἐπειδὴ βέβαια καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μᾶς ἔδωκαν τὴν ζωὴν, ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι νὰ κάμνωμεν ὅ,τι εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μας διὰ νὰ διατηρήσωμεν τὴν ἰδικήν των.

Ἐπίσης εἶναι φανερόν ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐφρόντισαν δι' ἡμᾶς καὶ μᾶς ἀνέθρεψαν εἰς ἡλικίαν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ κάμνωμεν τίποτε διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, πρέπει νὰ λάδωσιν ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν τροφήν των καὶ τὴν ἀναγκαίαν περιποίησιν καὶ συνδρομήν, ὅταν ἡ θέσις μας μεταβληθῇ, ὅταν ἡμεῖς μὲν γείνωμεν ἀπὸ ἀσθενῶν δυνατοί, ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ δυνατῶν ἀδύνατοι καὶ γέροντες.

Ἐκπληροῦντες ἐπιμελῶς τὸ καθήκον αὐτὸ, δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν κανένα ἔπαινον, διότι εἶναι χρεὸς τὸ ὅποιον δὲν θυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν, ἀλλὰ πρέπει νὰ πληρώσωμεν. Ὅστις δὲν τὸ πληρώσει, ὅχι μόνον εἶναι ἄξιος καταφρονήσεως καὶ φανερόναι ὅτι δὲν ἔχει καὶ αἰσθήματα εὐγενῆ, ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη κακὸς καὶ ἄπιστος ὀφειλῆτης. Τοῦτο θέλομεν τὸ ἐννοῆσαι, ὅταν ἀκούσωμεν τὴν ἐξυπνὸν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκέ ποτε χωρικός εἰς ἡγεμόνα.

Ὁ ἡγεμὼν ἠρώτησεν αὐτόν, πῶς ἐξώδευς τὰ χοήματα τὰ ὅποια ἐκέρδαιεν ἐκ τῆς ἐργασίας του.

« Τὰ κάμνω τρία μερίδια, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός, μὲ τὸ πρῶτον πληρόνω τὰ χρέη μου, τὸ δεῦτερον ἐξοδεύω εἰς τὰς ἀνάγκας ἐμοῦ καὶ τῆς γυναίκός μου, καὶ τὸ τρίτον τὸ τοκίζω μὲ τόκον μεγάλον.

— Καὶ τί ἐννοεῖς μὲ τοῦτο; ἠρώτησεν ὁ ἡγεμὼν.

— Ἴδοὺ τί ἀπεκρίθη ὁ καλὸς χωρικός· μὲ τὸ πρῶτον μερίδιον συντηρῶ τοὺς γέροντας γονεῖς μου· δὲν πληρόνω λοιπὸν χροῆς; τὸ δὲ τρίτον ἀφιερῶναι εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων μου, δὲν τοκίζω καλὰ;

Ὁ ἡγεμὼν ἐθαύμασε τὴν ἀπάντησιν, διότι εἶδεν ὅτι ἦτον ὁ θ-
τάτη καὶ προήρχετο ἀπὸ εὐγενῆ αἰσθήματα.

Ὁ φιλόστοργος καὶ εὐγνώμων υἱὸς θεωρεῖ τὴν εκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ ὡς τὴν μεγαλειότητα του εὐτυχίαν.

Πόσον γλυκὺ εἶναι τῷ ὄντι ν' ἀφιερώνωμεν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μας γονεῖς τὰς φροντίδας καὶ τὰς δυνάμεις μας! Πόσον γλυκὺ εἶναι νὰ τοὺς προσφέρωμεν τὸν καρπὸν τῆς ἐργασίας μας! Πόσον γλυκὺ εἶναι νὰ κάμνωμεν εὐτυχεῖς καὶ εὐδαίμονας τοὺς γονεῖς μας εἰς τὰς τελευταίας τῆς ζωῆς των ἡμέρας!

Εἶναι ἀνέκφραστος εὐδαιμονία, ὅταν ἡμπορῶμεν νὰ λέγωμεν εἰς τὸν ἑαυτὸν μας·

«Ποτέ, ποτέ δὲν ἡμπόρεσα ν' ἀποδώσω εἰς τοὺς γονεῖς μου παρὰ μόνον μικρὸν μέρος ἐκείνου, τὸ ὅποιον παρ' αὐτῶν ἔλαβον. Ἀλλ' ἂν δὲν κατώρθωσα νὰ φθάσω τὰς εὐεργεσίας των διὰ τῆς εὐγνωμοσύνης μου, προσπαθῶ τοῦλάχιστον νὰ τὰς πλησιάσω· ἂν αὐτοὶ μὲ ἐδίδαξαν πῶς νὰ περιπατῶ, σήμερον ὑποστηρίξω τοὺς κλονουμένους των πόδας· ἂν μοὶ ἔδωκαν μαθήματα ὠφελίμα, ἀποδείκνυσιν εἰς αὐτοὺς τώρα ὅτι ὠφελήθην· εἰάν μὲ ἔκαμαν ἱκανοὺς νὰ κερδαίνω ἐντίμως τὸν ἄρτον μου, ἀπὸ αὐτὸν προσφέρω σήμερον καὶ εἰς ἐκείνους· ἂν ἐκοπίασαν εἰς τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν, τοὺς κάμνω εὐτυχεῖς εἰς τὸ γῆράς των.»

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἀληθεστέρα εὐτυχία, τὴν ὅποιαν ἡμπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ ἄνθρωπος μὲ εὐγενῆ καὶ καθαρὰν καρδίαν. Δὲν εὐχαριστεῖται νὰ μὴ λείπῃ τι εἰς τοὺς γονεῖς του, ἀλλὰ φροντίζει νὰ ἔχωσι περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι τοὺς χρειάζεται· προτιμᾷ νὰ στερῇται αὐτὸς, διὰ νὰ χορηγῇ εἰς ἐκείνους ἀπολαύσεις περιττὰς μὲν εἰς ἄλλην ἡλικίαν, ἀλλὰ αἱ ὅποιαι εἶναι γλυκὺ βάλαμον καὶ παρηγορία τῶν θειῶν των.

Δὲν νομίζει ἀρκετὸν νὰ ἐκτελῇ καλῶς αὐτὸ τὸ καθήκον, ἀλλὰ καὶ μὲ προθυμίαν καὶ εὐγένειαν, διὰ τῶν ὁποίων διπλασιάζεται ἡ ἀξία του.

Καθ' ἑκάστην δὲ παρακαλεῖ τὸν Ὑψιστον νὰ φυλάττῃ ὑγίειν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του, ἐπειδὴ νομίζει τὴν παρουσίαν των μεταξύ τῆς οἰκογενείας του ὡς θεῖαν εὐλογίαν.

Τοιοιουτρόπως χρεωστοῦμεν νὰ περιποιώμεθα τοὺς γονεῖς μας ὅταν γηράσωσιν.

Ὅταν δὲ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν τύχῃ νὰ λάβωσι τὴν ἀνάγκην μας, ἡ καρδιά μας ὑπαγορεύει τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Πρέπει νὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ὑποφέρωμεν πάντα, καὶ νὰ πράξωμεν πᾶν ὅ,τι αἱ δυνάμεις μας ἐπιτρέπουσι διὰ νὰ τοὺς συντρέξωμεν εἰς τὴν τυχοῦσαν ἀσθένειαν, νὰ τοὺς σώσωμεν ἀπὸ κίνδυνον καὶ νὰ καταπραΰνωμεν τὰ θεινὰ των.

Οἱ ἐξαίρετοι πατέρες καὶ αἱ ἐξαίρετοι μητέρες, οἱ θυσιαζόμενοι διὰ τὰ τέκνα των, δὲν εἶναι σπάνιοι, ἀλλ' ἐπίσης συχνὰ βλέπομεν καὶ υἱοὺς γενναιοφύχους καὶ θυγατέρας εὐκρινεῖς, τῶν ὁποίων ἡ ἀξιοζήλευτος διαγωγὴ κινεῖ τὸν θαυμασμέν καὶ τὴν συμπάθειαν ὅλου τοῦ κόσμου.

Τὰ καλὰ καὶ εὐγενῆ παραδείγματα εἶναι ἄπειρα, ἐξ αὐτῶν δὲ θέλωμεν ἀναφέρει ἀμέσως ἓν.

Ἰωάννης.

Ὑπῆρχεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος τὰς Ἀθήνας, ἐνάρετος καὶ πλουσία γυνή, ἥτις εἶχεν ἀπολέσει τὸν σύζυγον καὶ τὴν περιουσίαν τῆς ἐνεκεν ἀπροσδοκῆτων δυστυχημάτων· εἶχε δὲ μόνον ἓνα υἱόν, τὸν Ἰωάννην, ὁ ὅποιος ἦτον ὑπὸτροφος εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο καλὸς μαθητὴς, εὐάγωγος, ἐπιμελὴς, ὅλοι οἱ συμμαθηταὶ του τὸν ἠγάπων, καὶ ὅλοι οἱ διδάσκαλοι του τὸν ὑπολήπτουντο. Καθ' ἑκάστον χρόνον ὅτε ἐτελείωναν τὰ μαθήμα-

τα, ἐλάμβανεν εἰς τὰς ἐξετάσεις πολλά βραβεῖα, ἀλλ' ὅμως ἦτο πάντοτε μετριόφρων.

Ἐξορίζεν ὅτι πολλά δυστυχήματα εἶχον συμθεῖν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλ' ἠγνόει τὸ μέγεθός των, καὶ ὅτι ἡ μήτηρ του εἶχε καταντήσει εἰς ἔνδειαν. Ὁ διευθυντὴς τοῦ σχολείου, ἄνθρωπος γενναϊοκάρδος καὶ εὐσπλαγχνικός, μεσιτεύσας εἰς τὴν κυδέρνησιν, κατάρθωσε νὰ κρατήσῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸν Ἰωάννην χωρὶς νὰ πληρώνῃ τὴν ἐτησίαν χρηματικὴν δόσιν, τὴν ὁποίαν ἐπλήρωνε πρότερον. Ὅταν γείνῃ ἀνὴρ, ἔλεγε, θά μοῦ εὐγνωμονῇ.

Ἐν τούτοις τοῦτο δὲν ἤρκει· ὁ Ἰωάννης εἶχε χρεῖαν ἀπὸ φορέματα, βιβλία, καὶ ἀπὸ πολλά ἄλλα πράγματα. Ὡς ἤθελε τὰ οἰκονομήσει;

Ἐλεήμονές τινες ἄνθρωποι ἔκαμον ἔρανον διὰ νὰ βοηθήσωσι τὴν δυστυχῇ οἰκογένειαν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν οἱ πόροι δὲν ἦσαν ἀρκετοὶ διὰ νὰ ἐπαρκώσωσι εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς μητρὸς, ἥτις ἦτο σχεδὸν πάντοτε ἀσθενής, καὶ εἰς τὴν ἐντὸς τοῦ σχολείου διακτήρησιν τοῦ υἱοῦ· ὅθεν συνεσκέφθησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ βάλωσι τὴν πτωχὴν χήραν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ εἰδοποιήσωσι περὶ τούτου τὸν υἱόν, καθεὶς ἐδίσταζε ν' ἀναδεχθῇ τὸ δεινὸν αὐτὸ ἔργον, διότι ἐφοβοῦντο τὴν λύπην καὶ τὴν ἀπελπισίαν του. Ὅθεν ἐπεφόρτισαν τὸν ἱερέα, ὁ ὁποῖος ἰδοὺ πῶς ἐπράξε·

Τὴν πέμπτην, ὅτε οἱ μαθηταὶ ἔμελλον νὰ ἐξέλθωσι κατὰ τὸ σὺνηθες εἰς περίπατον, ἔρχεται ὁ ἱερεὺς εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ζητεῖ τὸν Ἰωάννην διὰ νὰ τὸν παραλάβῃ ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀμὰ ἤκουσε τοῦτο τὸ παιδίον, περιχαρὲς γενόμενον, ἐνεδύθη τὰ καινουργῇ του φορέματα, ὡς ὅτε ἐξήρχετο εἰς περίπατον ἢ ἐπήγαγεν εἰς καμμίαν διασκέδασιν, καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ ἱερέως.

Ὁ ἱερεὺς ἔφερε τὸν Ἰωάννην εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἐμβάσεν εἰς τὸ ἰδιαίτερόν του δωμάτιον. Ἐπάνω εἰς μίαν τράπεζαν ἔκειτο ἡ Σύνοψις του. Ὁ ἱερεὺς εἶπεν εἰς τὸ παιδίον νὰ καθήσῃ. ^{εἰς} αὐτὸς εἶχε τινα ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν καὶ ὑπεσχέθη δὲ μετ' ὀλίγου θέλει ἐπιστρέψει.

Ὁ Ἰωάννης μείνας μόνος καὶ μὴ ἠξεύρων τί νὰ κάμῃ, εἶδε τὴν Σύνοψιν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐσυλλογίσθη νὰ τὴν ἀνοίξῃ διὰ ν' ἀναγνώσῃ· δὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦτον ἀδιακρισία ν' ἀνοίξῃ ἐν εὐχολόγιον· ἔσφαλεν, ἀλλ' εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην τὸ σφάλμα ἦτο συγχωρημένον. Ἐλαβε λοιπὸν τὴν Σύνοψιν, ἀλλ' ἄμα τὴν ἤνοιξε, τεμάχιον χαρτίου ἐξέφυγε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ὁ παῖς ἔκυψε καὶ τὸ ἔλαβε, καὶ χωρὶς νὰ θελήῃ ἔπασαν τὰ θέματα του ἐπ' αὐτοῦ. Τί βλέπει; ἄδειαν τινα διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἡ μήτηρ του εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ παιδίου ἐσκοτίσθησαν, καὶ τὸ χαρτίον ἔπεσεν ἀπὸ τὰς τρεμοῦσας χεῖράς του. Ἐπειδὴ δὲ ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἀνέγνωσε καλῶς, τὸ ἐπανέλαβε καὶ δευτέραν φορὰν καὶ τρίτην. Περὶ τῆς μητρός του λοιπὸν ἐπρόκειτο, δι' αὐτὴν ἦτο ἡ ἄδεια τῆς εισόδου εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Τὸ παιδίον τρέμει σύσσωμον, καὶ σπαραξικάρδιος φωνὴ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στήθος του.

«Εἰς τὸ νοσοκομεῖον! ἡ μήτηρ μου εἰς τὸ νοσοκομεῖον!»

Τότε ἐμάντευσε τὴν κατάστασιν τῆς οἰκογενείας του, περὶ τῆς ὁποίας δὲν τὸν εἶχε κάνει μέχρι τοῦδε πληροφορήσει.

Μένει στιγμὰς τινας βυθισμένος εἰς βαθεῖαν σκέψιν· ἀλλὰ δὲν λυπεῖται ὅτι ἐξέπεσεν ἐκ τῆς λαμπρᾶς περιωπῆς, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε κατεῖχεν ἐντὸς τῆς κοινωνίας ἢ οἰκογένειά του, οὐδὲ ἐνθυμεῖται τὴν ἀπώλειαν τῆς μεγάλης περιουσίας, τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ κληρονομήτῃ αὐτὸς μίαν ἡμέραν· ἐκείνην τὴν ὥραν

σκεπτεται περὶ τῆς μητρός του, εὐρισκομένης εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν, σκεπτεται περὶ τῆς μητρός του, ἀπειλουμένης νὰ εἰσα-
 γῇ εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

« Ἡ μήτηρ μου εἰς τὸ νοσοκομεῖον, εἶπε, ποτέ ! »

Ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκείνην ἔκαμεν ἀπόφασιν ὀριστικὴν ἡ εὐ-
 κὴ ἀγάπη τοῦ ἑδίδεν ἀνήκουστον θαρρὸς, καὶ μολοντί παιδίον,
 ἡσθάνετο γενναιότητα τελείου ἀνδρός· καὶ τῇ ὄντι, ὡς θέλομεν
 ἰδεῖ, ἔδειξεν ἀνδρικὴν ἐπιμονὴν καὶ σταθερότητα.

Ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ πρεσβυτέριον χωρὶς νὰ τὸν παρατηρήσῃ
 κανεὶς, πηγαίνει εἰς τὸ σχολεῖον, ἀφίνει τὰ ἑορτάσιμα ἐνδύμα-
 τα, τὰ ὅποια ἐφόρει, ἐνδύεται τὰ καθημερινὰ καὶ ἐπιστρέφει.

Ἐπανελθὼν δὲ ὁ ἱερεὺς καὶ μὴ εὐρὼν τὸν Ἰωάννην εἰς τὸ
 δωμάτιόν του, ἔμεινεν ἔκθαμβος, καὶ ἀνυσύχει περὶ αὐτοῦ μὴ
 ἤξεύρων τί νὰ συμπεράνῃ· ὅτε δὲ ἐπέστρεψε, χωρὶς νὰ προ-
 σέξῃ εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν φορεμάτων, τοῦ εἶπεν· Ἄ πτωχὸν
 παιδίον, ἡνοίξεις τὴν Σύνοφίν μου ! ἔμαθες τὰ τρέχοντα καὶ ὑ-
 πῆγες νὰ κρυφθῇς διὰ νὰ κλαύσῃς.

— Ὅχι, πανοσιώτατε, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον, δὲν ἔκλαυσα...

Ἡ μήτηρ μου δὲν θὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον, διότι ἐκεῖ μέσα
 ὅ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπην της. Ἐγὼ ἀφίνω τὸ σχολεῖον καὶ
 πηγαίνω νὰ κατοικήσω μετὰ τὴν μητέρα μου, νὰ τὴν βοηθήσω.

Ἀκούσας ὁ ἱερεὺς τοιαύτην γενναίαν καὶ ἀπροσδόκητον ἀπάν-
 τισιν ἀπὸ παιδίον, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του ἐ-
 νηγκαλίσθη φιλοστόργως τὸ παιδίον καὶ τοῦ εἶπε· « Τέκνον μου,
 καταστρέφεις τὸ μέλλον σου· ἔπειτα πῶς θὰ ἡμπορέσῃς νὰ βο-
 θήσῃς τὴν μητέρα σου ; »

« Ὁ Θεὸς θὰ μοῦ δώσῃ δύναμιν, ἡ ὁποία θέλει αὐξάνει μὲ τὴν
 ἡλικίαν. Ἄφησα τὰ καλὰ μου φορέματα, καὶ μετὰ τὰ χρήματα τὰ
 ὅποια θὰ λάβω ἀφοῦ τὰ πωλήσω, θέλω πληρώσει τὰς πρώτας ἀ-
 νάγκας τῆς μητρός μου. »

Διὰ τὴν πείσῃ ὁ ἱερεὺς τὸν Ἰωάννην ὡς ἀλλάξῃ γνώμην, προσεκάλεσεν ὅσους ἐνδιαφέροντο εἰς τὴν τύχην τῆς οἰκογενείας αὐτῆς, ἀλλ' ἀνωφελεῖς ἐστάθησαν οἱ λόγοι των.

Τέκνον, τοῦ ἔλεγον, συλλογίσου διὰ τὸ μέλλον σου. Σὺ κάμνεις μεγάλας προόδους περὶ τὴν σπουδὴν, ὅταν ἐξέλθῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖον θέλεις εἰσελθεῖν εἰς μέγα στάδιον· ἡ κυβερνήσις θέλει συντρέξει παντοιοτρόπως, θέλεις γίνεσθαι ὅ,τι θέλεις· ἀξιωματικὸς τοῦ πεζικοῦ, τοῦ μηχανικοῦ, τοῦ πυροβολικοῦ, θέλεις καθέξει τὴν κοινωνικὴν θέσιν τὴν ὁποῖαν ἀπόλεσεν ἡ οἰκογένειά σου, τότε θέλεις γίνεσθαι ἡ τιμὴ καὶ τὸ καύχημα τοῦ γῆρατός της.

Ω! ἀπεκρίθη εἰς αὐτοὺς, σεῖς δὲν γνωρίζετε τὴν μητέρα μου, εἰάν ἔμβῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ἐξ μῆνας δὲν θὰ παρέλθουν καὶ αὐτὴ θέλει ἀποθάνει. Πρὸς εὐτυχίαν μου πρέπει νὰ τελειώσω τὰς σπουδὰς τὰς ὁποίας ἤρχισα, ἀλλὰ τὸ καθῆκόν μου μοὶ λέγει νὰ μείνω πλησίον τῆς μητρός μου, νὰ φροντίζω δι' αὐτήν καὶ νὰ τὴν βοηθῶ· θὰ κάμω τὸ καθῆκόν μου καὶ θὰ ἦμαι εὐτυχὴς ἂν τὸ κάμω.

Ὁ Ἰωάννης εἶχε σχηματίσει μικρὰν ἀλλ' ἐκλεκτὴν βιβλιοθήκην ἀπὸ τὰ καλὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖα κατὰ καιροῦ· εἶχε καὶ χρυσοῦν ὡρολόγιον, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε δωρήσει ὁ ὑπουργός· εἶχε δὲ πρὸς τούτοις καὶ φορέματα καλὰ, ὅλα λοιπὸν τὰ ἐπώλησε καὶ μετὰ τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἔλαβεν ἤρχισεν νὰ κάμῃ μικρὸν ἐμπόριον· ὅλος ὁ κόσμος ἐθαύμαζε τὴν διαγωγὴν του καὶ προθυμῶς ἐγίνοντο ἀγορασταὶ του. Τοιοῦτοτρόπως ἐκέρδαινε τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἑαυτοῦ καὶ τῆς μητρός του.

Ὅτε δὲ ὁ Ἰωάννης ἐμεγάλωσεν, ἔγεινεν ἐπιμελητὴς εἰς ξενοδοχεῖον· τὸ ἔργον του ἦτο κοπιᾶστικόν πολὺ, ἀλλ' ἐκέρδαινε ἀρκετὰ χρήματα διὰ νὰ ζῇ ἡ μήτηρ του ἐν ἀνάσει.

Ὁλόκληρα εἴκοσι πέντε ἔτη δὲν ἐγκατέλειπεν οὔτε μίαν καὶ ἡμέραν τὴν δυστυχὴ χήραν, πάντοτε ἀσθενῇ οὔσαν, καὶ δὲν ἔ-

παυσε νά ἦναι ὁ ὑπογραμμὸς τῆς υἱικῆς εἰλικρινείας· ὅσον καιρὸν θέν εἶχεν ἐργασίαν, ἔμενε πλησίον τῆς, καὶ αὐτὸς τὴν ὑπεστήριζε δὲ τοῦ βραχιονός του, ὅσakis ἐξήρχετο κάμμιαν εὐμορφον ἡμέραν νά περιπατήσῃ ὀλίγον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου.

Εἰς τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατεῖχεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἦτον ἐκτεθειμένος εἰς πολλὰς ταπεινώσεις· ἐν τούτοις ἂν καὶ εἶχεν ὑπερήφανον καρδίαν, ὑπέμενε ἀγογγύστως τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὴν ἀλαζονείαν τῶν περιηγητῶν, οἵτινες ἠγνόουν τίς ἦτο καὶ ποία ἡ ἀξία του. Τὸν Ἰωάννην ἐνεθάρρουνεν ἡ εὐγενὴς του διαγωγή, καὶ ἀπὸ αὐτῆς ἐλάμβανεν ὅλην τὴν ἰσχύν.

Ἀλλ' ὅμως ὅλοι ὅσοι τὸν ἐγνώριζον τὸν ὑπολήπτουτο καὶ τὸν ἐθαύμαζον· οἱ παλαιοὶ του συμμαθηταί, εἰς ὅσον λαμπράν θέσιν καὶ ἂν εἶχον ἀναθῆ ἑντὸς τῆς κοινωνίας, τοῦ ἐδείκνυσον πάντοτε τὴν αὐτὴν οικειότητα, καὶ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν συναντῶν τὸν πτωχὸν ἐπιμελητὴν τοῦ ξενοδοχείου, ἐθεώρει τιμὴν καὶ εὐχαρίστησιν του νά ὀμιλῇ μετ' αὐτοῦ καὶ νά τοῦ σφίγγῃ φιλικῶς τὴν χεῖρά του.

Σέβας πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, πρὸς τοὺς γέροντας
καὶ τοὺς εὐεργέτας.

Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νά αἰσθανώμεθα αἶσθημα ὁμοιάζον μὲ τὴν υἱικὴν ἀγάπην.

“Ὅθεν χρεωστοῦμεν νά σεδῶμεθα τοὺς ἀνωτέρους μας, τὸν Βασιλέα, τοὺς ἄρχοντας καὶ πάντα ἐν γένει ὑπάλληλον τῆς δημοσίας ἀρχῆς.

Ὡσαύτως δὲ πρέπει νά τιμῶμεν τοὺς λειτουργοὺς τῆς θρησκείας, καὶ ὄχι μόνον νά σεδῶμεθα τὸ ἄτομόν των· πρέπει ν' ἀκούωμεν μετὰ προσοχῆς καὶ εὐλαδείας τὴν θεόπνευστον ἠθικὴν,

τὴν ὁποίαν ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ μᾶς διδάσκουσι καὶ κατ' αὐτὴν πρὸ πάντων νὰ κανονίζωμεν τὴν διαγωγὴν μας.

Ὁ διδάσκαλος ὁ ὁποῖος ἐπρόντιζε νὰ μᾶς μορφώσῃ εἰς τὴν παιδικὴν μας ἡλικίαν, εἶναι ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς καὶ οἱ γονεῖς μας μετεχειρίσθησαν διὰ νὰ καλλιεργήτῃ τὸν νοῦν καὶ νὰ μᾶς διδάξῃ τὰ χρηστὰ ἥθη· ὡς τοιοῦτος λοιπὸν πρέπει νὰ μᾶς ἦναι πάντοτε προσφιλὴς. Ὅταν ἡ ἐκπαίδευσίς τελειώσῃ, καὶ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, πρέπει νὰ εὐγνωμονῶμεν εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ ἀποδεικνύωμεν τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν μας.

Τὸ παιδίον πρέπει πάντοτε νὰ σέβηται τοὺς μεγαλειτέρους του, πρὸ πάντων δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς γέροντας. Ὅστις ἐμπαίζει γέροντα, εἶναι καὶ κακότροπος καὶ ἀγενής, καὶ περιφρονεῖται ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον.

Χρὸς ἔχομεν νὰ τιμῶμεν πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς γέροντας, μὲ ὑπομονὴν νὰ φέρωμεν τὴν ἔνεκα τῆς ἡλικίας πολλάκις δυστροπίαν των, νὰ παραχωρῶμεν εἰς αὐτοὺς τὰς καλλιτέρας θέσεις, καὶ νὰ δεικνύωμεν παντοιοτρόπως τὸ πρὸς αὐτοὺς σέβας καὶ τὴν ὑπόληψιν μας.

Ἐὰν κάμμιαν φορὰν ἔκαμῃ τις καλὸν εἰς τοὺς γονεῖς μας ποτὲ δὲν πρέπει νὰ τὸ λησμονῶμεν, ἀλλὰ μάλιστα νὰ δεικνύωμεν ἐξειδικασμένον πρὸς αὐτὸν σέβας.

Ὁ υἱὸς δὲν πρέπει νὰ κληρονομή τὰς ἀντιπαθείας καὶ τὸ μῖσος πρὸς τινὰς ἀνθρώπους τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς του, διότι ἡ θρησκεία μᾶς ὑπαγορεύει νὰ μὴ μισῶμεν κανένα ὁμοίον μας, καὶ μᾶς προστάσσει νὰ συγχωρῶμεν πάντα ὅστις μᾶς ἔκαμε κακόν· πρέπει ὁ υἱὸς νὰ συμμερίζηται τὴν πρὸς τοὺς εὐεργέτας των εὐγνωμοσύνην τῶν γονέων του, καὶ νὰ θεωρῇ τὸ αἶσθημα τοῦτο ὡς μερίδιον πολὺτιμον τῆς κληρονομίας τὴν ὁποίαν παρ' αὐτῶν ἔλαβε.

Ἐνίοτε ξένοι ἢ συγγενεῖς περιθάλλουσιν ὀρφανὸν ἢ ἐγκαταλε-

λειμμένον παιδίον· τότε ὁ θεῖος εἶναι κηδεμών τοῦ ἀνέφιου τοῦ καὶ ἐλεήμων ξένος εὐσπλαγχνίζεται ὀρφανόν, τὸ λαμβάνει, τὸ ἀνατρέφει καὶ ἡ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἂν ἤξεύρῃ, τὸ διδάσκει τέχνην τινα, ἢ φροντίζει νὰ διδαχθῇ διὰ νὰ κερδαίνῃ μιαν ἡμέραν τὸν ἄρτον του.

Ὁ τοιοῦτος μεγαλόψυχος εὐεργέτης ἀποκτᾷ ὅλα τὰ δικαιώματα πατρός καὶ μητρός· ἐπαμένως χρεωστεῖ τὸ παιδίον νὰ τὸν ἀγαπᾷ, νὰ τὸν σέβηται, νὰ τὸν ὑπακούῃ, νὰ τὸν ἐμπιστευθῇ καὶ νὰ πειθῇται εἰς αὐτόν· πρέπει νὰ φυλλάττῃ πάντοτε ἡ καρδιά του δι' αὐτόν αἶσθημα τρυφεράς καὶ εὐλαδοῦς εὐγνωμοσύνης, καὶ νὰ τὸ φανερώῃ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν περισσότερο μὲ τὰς πράξεις παρὰ μὲ τοὺς λόγους του.

Οὕτως ἐφέρετο ἡ μικρὰ Ἑλένη, τῆς ὁποίας θέλομεν ἀμέσως διηγηθῇ τὴν ἱστορίαν. Τοιοῦτοτρόπως τελειόνομεν τὸ μικρὸν αὐτὸ βιβλιάριον πρὸς χρῆσιν τῶν παιδίων, τὸ τελειόνομεν καθὼς τὸ ἤρχισαμεν, ὑπευθυμίζοντες εἰς αὐτά, ὅτι ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι ἱερὸν καθήκον· ἄνευ εὐγνωμοσύνης δὲν ὑπάρχει ἀρετὴ, καὶ ἄνευ ἀρετῆς δὲν ὑπάρχει εὐδαιμονία.

Ἡ μικρὰ μαθήτρια.

Ἡ Ἑλένη ἦτο θυγάτηρ τινὸς πτωχοῦ στρατιωτικοῦ, καὶ ἐγεννήθη εἰς τὸ Ναύπλιον· ὅταν δὲ ἦτο μικρὸν κοράσιον ἐδιδάχθη τὴν ῥαπτικὴν εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπὸ ἀγαθῆς γυναῖκα μετερχομένην τὸ ἐπάγγελμα τῆς ῥαπτρίας, καὶ ἔχουσαν ἴδιον ἐργαστήριον.

Ἀφ' οὗ ἡ Ἑλένη ἔγεινε, χάρις εἰς τὴν εὐεργεσίαν τῆς, ἀξιόλογος ῥάπτρια, ἀπεκατέστη εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννήσεώς της, ὅπου ἐκέρδανεν ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν της.

Μιαν ἡμέραν μαυθάνει ὅτι ἡ καλὴ ἐκείνη γυνή, ἥτις τὴν ἔ-

μαθε τὴν ραπτικήν, ἡσθένησε· χωρὶς ποσῶς νὰ βραδύνῃ, τὰ ἄφησεν ὅλα καὶ ἔσπευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ ὑγεία τῆς ἀσθενοῦς ἐγίνετο ἐκάστην χειροτέρα· τὸ σῆθός της ἦτο δεινῶς προσβεβλημένον· συνεχῶς ὑπέφερε δυσπνοίας, ὥστε δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν οὔτε νὰ ἐργασθῇ, οὔτε ν' ἀσχοληθῇ εἰς ἄλλο τι πρᾶγμα σπουδαίου.

Τὰ βάρη καὶ τὰς οἰκονομικὰς φροντίδας τοῦ ἐργαστηρίου ἀνέλαβε μετ' ὀλίγον ἐξ ὁλοκλήρου ἡ Ἑλένη, ἡ ὁποία, ἔνεκα τῆς ζωηρᾶς καὶ τρυφερᾶς εὐγνωμοσύνης, ἐπρόσπαθει νὰ ὑπηρετήσῃ ὅσον καλλίτερα ἡδύνατο τὴν ἀσθενῆ.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀσθένεια παρετάθη πολὺν χρόνον, ἦλθε καιρὸς καθ' ὃν ἡ πάσχουσα δὲν ἦτον ἱκανὴ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀναγκαίους της· ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ ὅ,τι ὅπως οὖν πολύτιμον πρᾶγμα εἶχε, διὸ ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν ἡ οἰκία εἶχε γυμνωθῇ, ὅ,τι πρᾶγμα ἐπεδείκνυε τὴν εὐπορίαν ἐξέλιπε, καὶ ὅλα μετ' ὀλίγον ἐμαρτύρουν πτωχίαν, δυστυχίαν ἄκραν.

Ἡ Ἑλένη ἐπῆρκει εἰς ὅλα· οὔτε οἱ σωματικοὶ κόποι της, οὔτε αἰθυσίαι, εἰς τὰς ὁποίας καθ' ἐκάστην ὑπεβάλλετο, ἦσαν ἱκαναὶ νὰ ἐλαττώσωσι τὸ θάρρος της· ἄφινε τὴν ἐργασίαν μόνον διὰ νὰ ἐπισκερθῇ τὴν ἀσθενῆ, καὶ πολλάκις ἠναγκάζετο νὰ ἐγερθῇ τὴν νύκτα διὰ νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν χρειάζομένων εἰς αὐτήν.

Ἐνίοτε, αἰσθανομένη ἡ πάσχουσα καλλιτερεύουσαν τὴν ὑγείαν της, ἤθελε ν' ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν της, ἀλλὰ τόσον εἶχεν ἐκασθενήσῃ ἡ ὄρασίς της, ὥστε, ἐπειδὴ ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔκαμνεν ἦτον ὅπως διόλου κακὴ, ἐδιάζετο ἡ Ἑλένη νὰ ἐξηλύνῃ ὅ,τι εἶχε ῥάψει ἡ διδασκάλισσά της, διὰ νὰ τὸ ῥάπτῃ ἐξ ἀρχῆς. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ τὴν λυπήσῃ ἐπερίμενε ν' ἀποκοιμηθῇ πρῶτον.

Ὀκτῶ μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου της ἡ πάσχουσα ἔμεινε κλινῆρης· ἐν τούτοις ἡ Ἑλένη δὲν συγκατετέθη νὰ τὴν βάλωσιν εἰς

τὸ νοσοκομεῖον, ἀλλ' ἐπροτίμησε νὰ πωλήσῃ ὅ,τι εἶχε διὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας.

Ὅ,τι δὲ κάμνει ἀξιοθαύμαστον τὴν εἰλικρίνειαν ταύτην εἶναι τὸ ὅτι ἡ ἀσθένεια δὲν διήρκεσεν ὀλίγας ἐβδομάδας, ἀλλὰ δέκα κατὰ συνέχειαν ἔτη χωρὶς μίαν μόνον στιγμὴν ν' ἀποκάμῃ ὁ ξῆλος τῆς ἐναρέτου αὐτῆς κόρης.

Τελευταῖαι συμβουλαί. Οἰκογένεια.

Ποῖν ἢ τελειώσω τὸ παρὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἔγραψα χάριν τῶν νέων μαθητῶν, ὀφείλω νὰ κάμω παρατηρήσεις τινάς, σπουδαιότατας διὰ τὸ μέλλον των.

Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἐξῆς: ὅταν σέδωνται καὶ ὑπακούωσι τοὺς γονεῖς των, θέλουσιν ἀποκτήσῃ ἀνεπαισθήτως καὶ σχεδὸν ἀκοπιάστως ὅλας τὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι κάμνουν τὸν χρηστὸν καὶ καλὸν ἄνδρα.

Τῷ ὄντι αἱ οἰκογενειακαὶ ἀρεταὶ εἶναι αἱ πρώτισται ὅλων τῶν ἀρετῶν, καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων κάμνει εὐκολον τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν ἄλλων.

Συνειθισμένη νηπιόθεν ἡ ψυχὴ εἰς τὸ καλὸν δὲν θέλει τρέχει τὸν κίνδυνον ν' ἀνακτῇ ὑστερώτερον ἔξεις κακὰς· τραφεῖσα δὲ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας με ἀισθήματα ἀγνὰ καὶ ἱερά, δὲν ἔχει εἰς τὸ ἐξῆς ἀνάγκην ἀπὸ ἄλλης τροφῆς.

Ὁ ἄνθρωπος, φέρ' εἰπεῖν, ὅστις εἶναι εἰλικρινὴς εἰς τὴν οἰκογενεῖάν του, ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ἐνεργητικὴν ζωὴν, διὰ τῶν ὁποίων ἡμπορεῖ νὰ ζῇ ἐν ἀνέσει.

Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἄσκησις τῶν οἰκογενειακῶν ἀρετῶν συντελεῖ εἰς τὴν γέννησιν ὅλων τῶν γεννίων αισθημάτων τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι πηγὴ ἀγνῶν ἡδονῶν ἀνανευμένων, καὶ δι' αὐτῶν τῶν

ἀρετῶν γενόμεθα ἄξιοι τῆς εὐδαιμονίας καὶ δι' αὐτῶν τὴν ἀπολαμβάνομεν.

Ἡ εὐδαιμονία εἶναι συνήθως ἀμοιβὴ τῆς ἐναρέτου καὶ οὐκ οὐσης οἰκογενείας.

Πῶς θέλομεν εὑρεῖ εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον κλίσεις εἰλικρινεῖς καὶ νομίμους ὅταν παραγνωρίζωμεν ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἐπλασεν ὁ Θεὸς ἐντὸς μας ; θέλομεν γεῖναι ποτὲ ἄξιοι νὰ ἀπολαύσωμεν τὰς ἀληθεῖς ἡδονάς, ὁπόταν εἴμεθα ἀναίσθητοι πρὸς τὰς ἀγνάς ἐκείνας ἡδονάς, αἱ ὁποῖαι πηγάζουν ἀπὸ αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὴν ἀρετὴν ;

Κινδυνεύει νὰ μὴ ἀπαντήτῃ ποτὲ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅστις ζητεῖ αὐτὴν ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας του.

Ποῦ ἐλπίζει νὰ τὴν εὑρῇ ;

Εἰς τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰ παιγνίδια καὶ τὴν ταραχώδη ζωὴν ;

Ἄλλ' αἱ διασκεδάσεις καὶ τὰ παιγνίδια ὀλίγην μόνον ὥραν μᾶς τέρπουσιν· ὁ δὲ πολυτάραχος καὶ τρικυμιώδης βίος σκοτίζει μόνον τὸν νοῦν μας καὶ ἀφίνει κενὴν τὴν καρδίαν μας. Τοῦναντίον δὲ αἱ οἰκογενειακαὶ ἀπολαύσεις εὐχαριστοῦσι πληρῶστα τὴν καρδίαν, χωρὶς ποτε νὰ ἐξασθενίσωσι· μὲ τὸν καιρὸν μάλιστα μᾶς γίνονται προσφιλέστεραι καὶ μᾶς πείθουσι νὰ παραιτήσωμεν ἄλλας.

Ἐκτὸς τῆς οἰκογενείας δὲν θέλομεν εὑρεῖ ἄλλο τι παρὰ ἡδονὰς διαβατικὰς καὶ ἀμφιδόλους.

Αἱ εἰλικρινεῖς κλίσεις, αἱ ἀληθεῖς τέρψεις ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας, πλησίον καλῶν καὶ ἐναρέτων γονέων, πλησίον φιλοστόργου καὶ ἐπιμελοῦς συζύγου, πλησίον τέκνων εὐαγῶν καὶ σεβόμενων τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς πρεσβυτέρους των, πλησίον φίλων, οἵτινες διὰ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης ἐγένοντο ἀδελφοὶ μας.

Τὰ προσφιλῆ αὐτὰ ὄντα πραῦνουν τὰς πικρίας τῆς ζωῆς μας,

συμμεριζόμενα αὐτάς· διπλασίαν δὲ αἰσθανόμεθα τὴν χαράν
μας, ὅταν ἡ καρδία αὐτῶν τὴν αἰσθάνεται ὡσαύτως.

Εἶθε τὸ τελευταῖον αὐτὸ μάθημα νὰ μείνῃ εἰς τὴν μνήμην
τῶν προσφιλῶν παιδιῶν, τὰ ὅποια διὰ νὰ γυμνάσωσι τὸν ἀκόμῃ
ἀμάρφωτον νοῦν των, διὰ τῆς σπουδῆς τῶν καθηκόντων αὐτῶν,
ἐδιδάχθησαν μὲ τόσῃ ἐπιμέλειαν τὰς ἀρχὰς τῆς πρωτοφανοῦς
εἰς αὐτάς τέχνης τῆς ἀναγνώσεως.

Εἶθε τὸ πληροῦν τὴν καρδίαν των αἶσθημα τῆς υἱικῆς ἀγά-
πης νὰ βοηθήσῃ ἐντὸς αὐτῶν τὴν ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν ἀρετῶν, αἱ
ὁποῖαι συνιστῶσι τὸν χρηστὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν καλὸν πολίτην!

Εἶθε, ἀφ' οὗ εἰς τὴν νεαράν των ἡλικίαν ὑπῆρξαν ἡ χαρὰ καὶ
ἡ τιμὴ τῶν οἰκογενειῶν των, ν' ἀπολαύσωσιν ἔπειτα ὅσῃν εὐτυ-
χίαν δύναται νὰ χορηγήσῃ ὁ οἰκογενειακὸς βίος.

Τ Ε Λ Ο Σ.

